QUELLA-GUYOT

MORICE

HET EILAND VAN DE WROEGING

HET **EILAND** VAN DE **WROEGING**

D/2018/10295/16
ISBN 9789085525387

Distributie: Stribbelstrips, Hamont-Achel

Saga Uitgaven
Berkenhagestraat 77
B-8210 Zedelgem

www.sagauitgaven.be

HET EILAND VAN DE WROEGING

scenario Didier QUELLA-GUYOT

tekeningen & inkleuring Sébastien MORICE

hoofdstuk 1

Het Cevennenvoorval

30 SEPTEMBER 1958.

TOEN DE OVERSTROMING BEGON, HEERSTE ER EEN GELATEN BEZORGDHEID, ZOALS MEN IN HET ZUIDEN WEL VAKER REAGEERT OP SPANNENDE MOMENTEN. IN DE CEVENNEN KWAMEN OVERSTROMINGEN WEL VAKER VOOR, MAAR DEZE WAS NIET ZO GENADIG ALS ANDERS...

AL SNEL STEEG HET WATER IN DE STRATEN VAN DE LAGER GELEGEN HUIZEN TOT DE VOETEN, DAARNA TOT DE ENKELS, TOT DE KUITEN... EN KORT DAAROP TOT DE KNIEËN. HET WATER WAS FRIS EN MODDERIG EN WERD SNEL PLAKKERIG EN WOEST. DE GOLVEN SLOEGEN TEGEN DE MUREN EN SCHUURDEN DE PUI VAN DE GEBOUWEN OP EEN MANIER WAAROP EEN OFFICIER ZIJN LEGERTROEPEN AANSPOORT NIETS OVEREIND TE LATEN.

GISTEREN STORTREGENDE HET AL, MAAR VANDAAG IS HET TOPPUNT!

HET ONWEER IS NOG WAT ERGER GEWORDEN...

IK DENK DAT ER RECORDS WORDEN GEBROKEN!

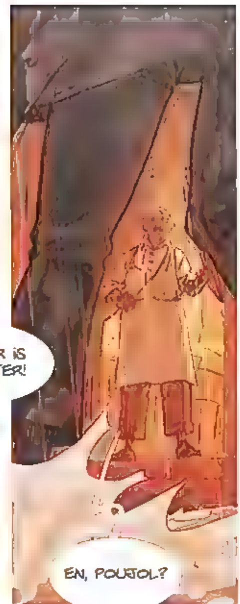
OH! OH! HET IS HET EINDE VAN DE WERELD NIET.

HET GAAT WEL VOORBIJ... DAT ZIJN WE GEWOON...

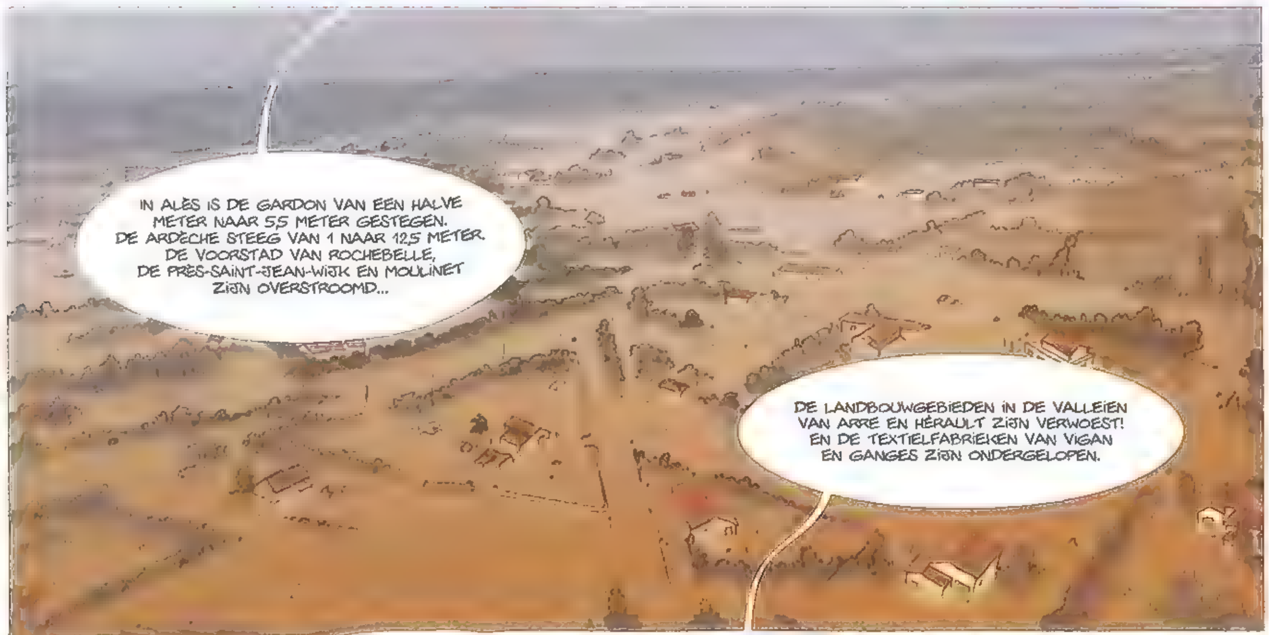

PFIEUW!
DIE SLOEG NIET VER IN!

MAAR NA DIE DROOGTE KOMT DIE HELE STORT-VLOED VAN PAS!
SCHEI TOCH UIT MET DIE ONZIN!
HET ZAL EERST ALLES OVERSPOELEN, DAN OMPLOEGEN EN ALLES MEENEMEN!
Libre

AH! DAAR IS DE DOKTER!

EN, POUJOL?

DAG FERNAND...
IK KOM VAN DE RIJKSWACHT. ER IS GEEN GOED NIEUWS!
ALLE RIVIEREN STIJGEN! DE GARDON, DE ARDÈCHE, DE CÈZE, DE VIDOURLE... OVERAL IS HET ALARMPEIL OVERSCHREDEN.

IN ALÈS IS DE GARDON VAN EEN HALVE METER NAAR 5,5 METER GESTEGEN. DE ARDÈCHE STEEG VAN 1 NAAR 12,5 METER. DE VOORSTAD VAN ROCHEBELLE, DE PRÉS-SAINT-JEAN-WIJK EN MOULINET ZIJN OVERSTROOMD...
DE LANDBOUWGEBIEDEN IN DE VALLEIEN VAN ARRE EN HÉRAULT ZIJN VERWOEST! EN DE TEXTIELFABRIEKEN VAN VIGAN EN GANGES ZIJN ONDERGELOPEN.

HET SPOELT LANGS ALLE KANTEN OVER EN HET BLIJFT MAAR HOZEN, MAAR...
... ER IS NOG IETS ERGERS!

TALLOZE GEMEENTEN MELDEN ÉÉN OF TWEE DODEN. EN ZELFS VIER IN SAINT-MARTIN-DE-VAGALGUES...

IN ANDUZE WERD EEN KOPPEL MEEGESLEURD MET HUN HUIS.

EN DAN ZIJN ER NOG AL DIE ARBEIDERS DIE VASTZITTEN IN HUN WERKPLAATS...

GOEIE GOD! IK ZOU HEM NOG VERGETEN!!!

HEE! JEAN! WAAR GA JE HEEN?

MAG IK OVER DE BRUG?

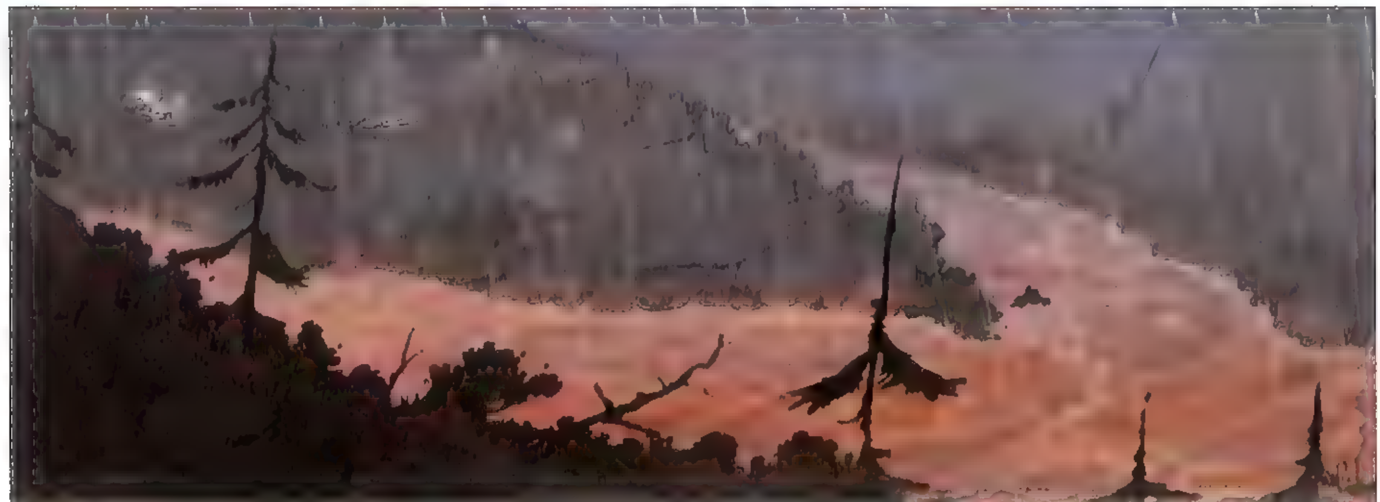

DAT RAAD IK U AF. DE BRUG BEGINT TE OVERSTROMEN DOOR HET WATER

IK BEN DOKTER... IK BEN VERPLICHT EEN PATIËNT TE BEZOEKEN...
EEN BEJAARDE, HELEMAAL ALLEEN...

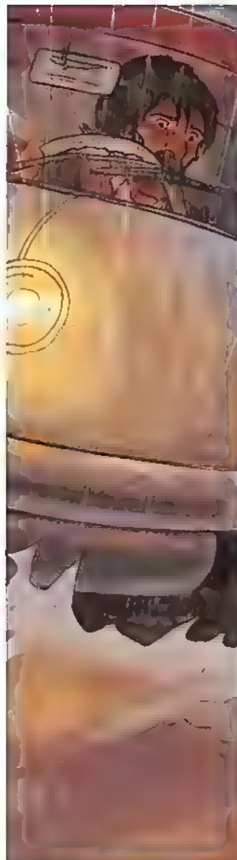

WEET U DAT ER AL VERSCHILLENDE BRUGGEN BUITEN WERKING ZIJN? EN DAT SOMMIGEN INGESTORT ZIJN DOOR DE RIVIEREN?
DAT... DAT WIST IK NIET.

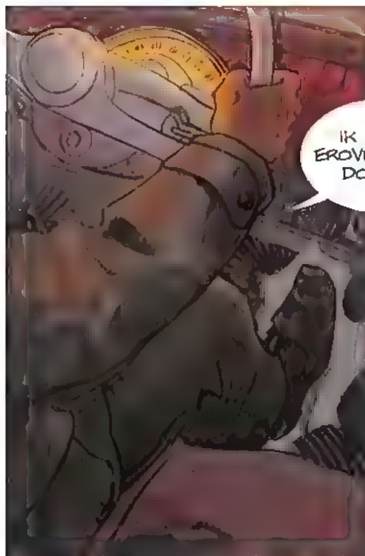

IN UW PLAATS ZOU IK RECHTSOMKEERT MAKEN...
ONMOGELIJK! IK MOET HEM ZIJN SPUITJE GAAN GEVEN!

GOED, ZOALS U WILT... MAAR TALM NIET ONDERWEG! EN ALS U ER BENT, BLIJF ER DAN TOT HET WEER KALMER IS!

GOEIE GOD, HET IS ALLEMAAL ONDERGELOPEN!
SNEL DE BRUG OVER VOOR DE RIVIER DIE WEGSPOELT!

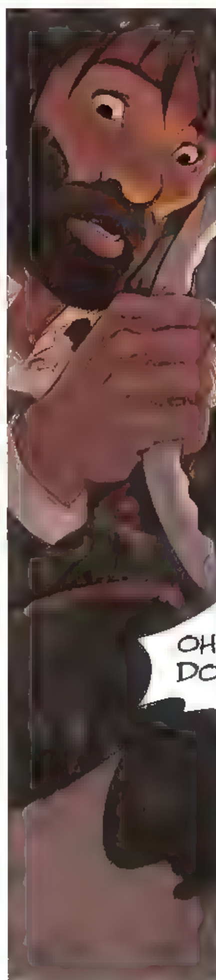
VRRRRR!

IK MOET EROVER, VERDOMME!

VROAAAWW!!
KRRRR!!
174 SD 34

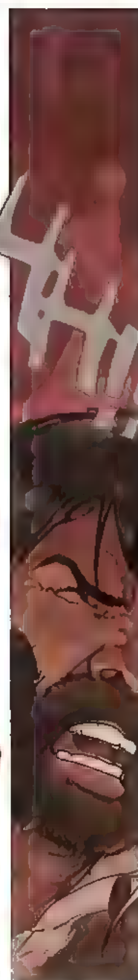
KOMAAAAN!!!

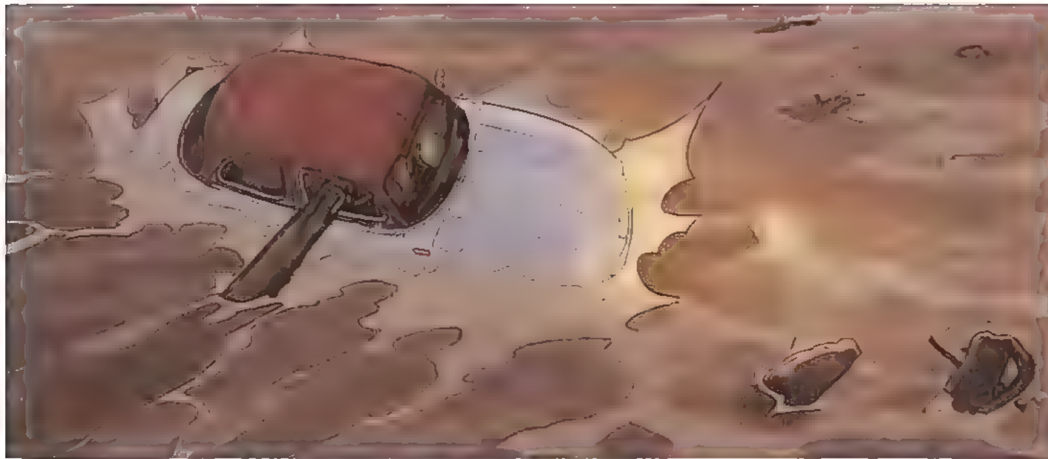
EROVER!

BBROOOOMMMMMM!!!

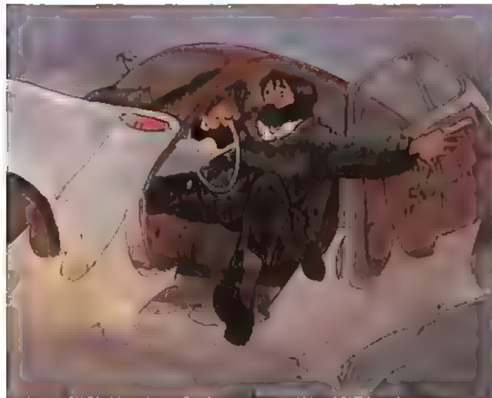
OH, VER-
DOMME!!!

AAH!!
BANG

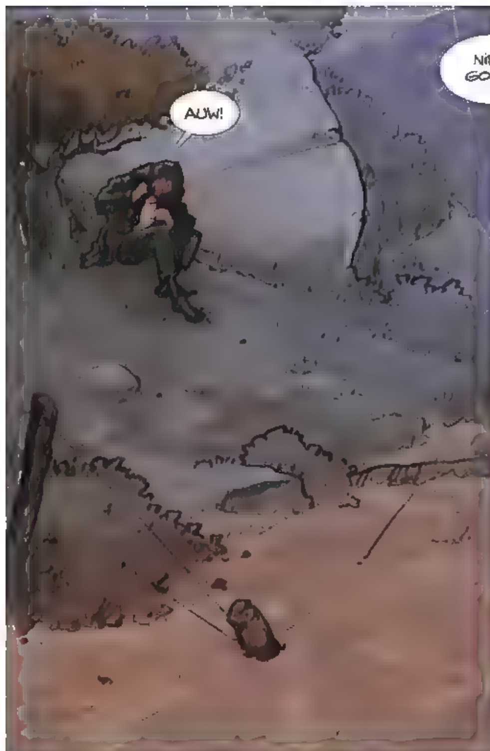

KLONG!!

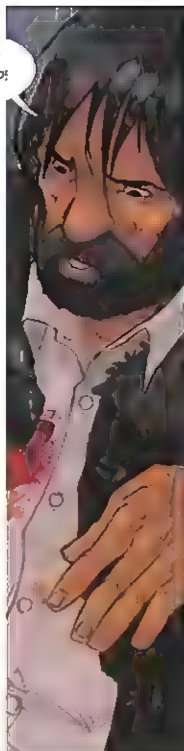

GOEIE GOD, DAAR BEN IK MOOI AAN ONTSNAPT!

ARME AUTO!
JE SPARTELT KNAP TEGEN... MAAR IK KAN NIETS MEER VOOR JE DOEN!

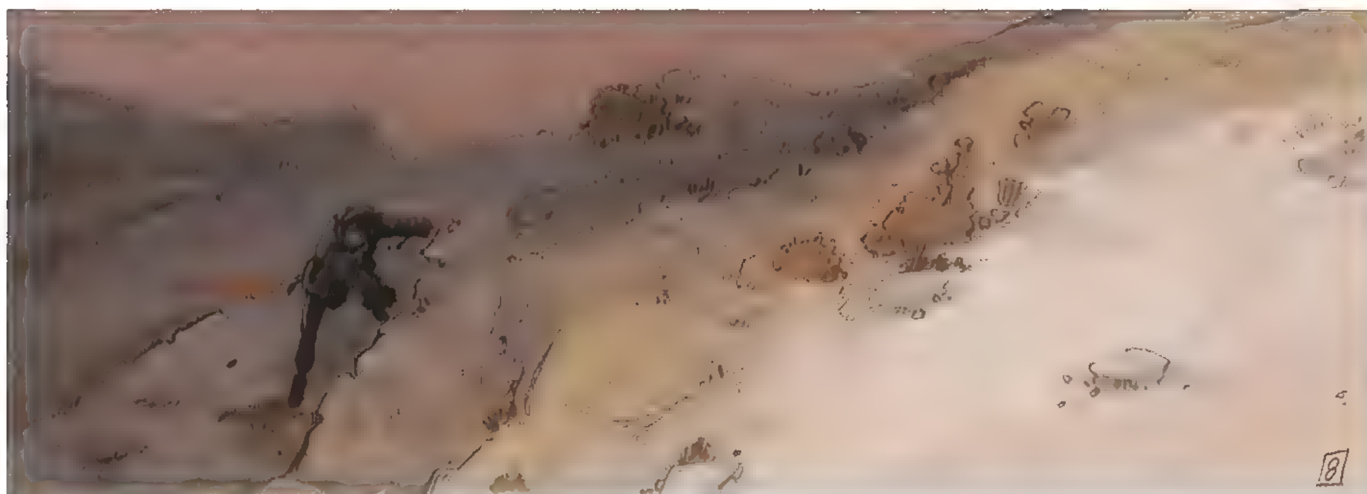

AUW!

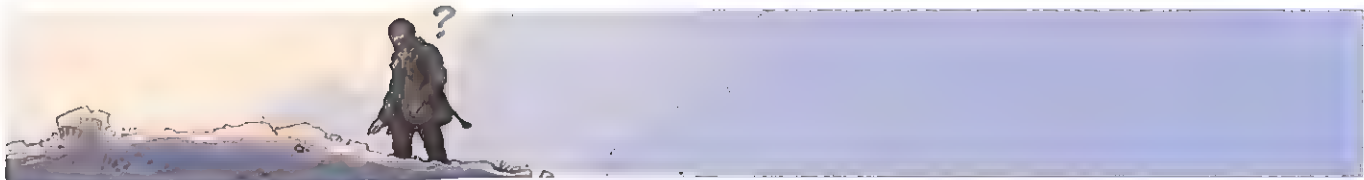

NIET GOED!

AH!
HET KALMEERT AL!

GEEN KEUZE...
ALS IK NAAR DE BOERDERIJ VAN DE OUWE WIL, ZAL IK MOETEN KLIMMEN!

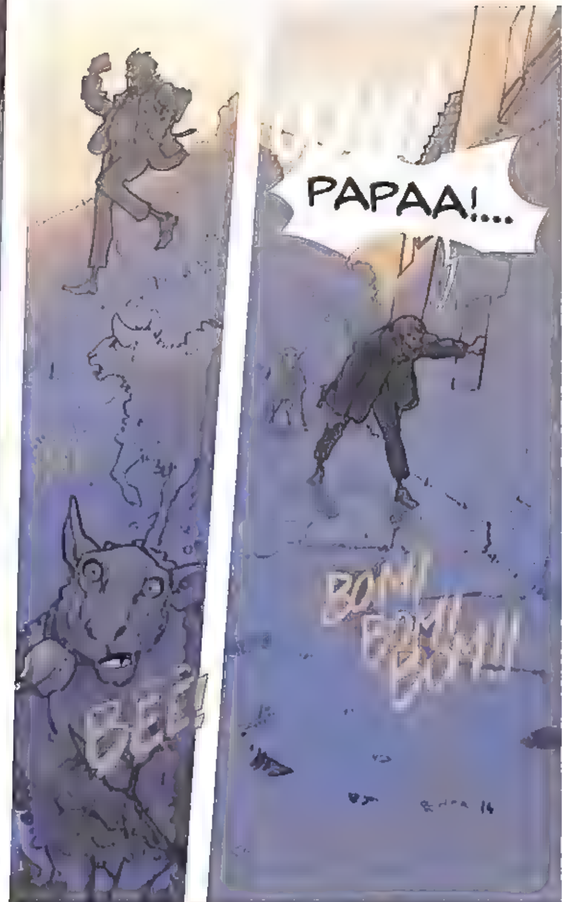

?

!!

LiEVE HELP!
HET WATER STAAT AL
AAN HET HUiS!!!

PAPAA!...
BÊÊ!
BOM! BOM! BOM!!

PAP...?!
KIJK, WIE HEBBEN WE DAAR?!

PFFF...
IK ROEP JE AL TIEN MINUTEN!
JE VERGEET DAT IK HARDHOREND BEN...

JA, DA'S WAAR... OM GELUKKIG TE LEVEN, HOOR JE BETER NIETS!
WAT ZEI JE?
NIETS!

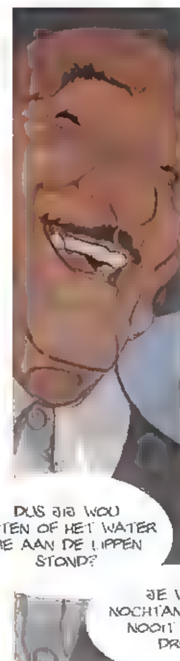

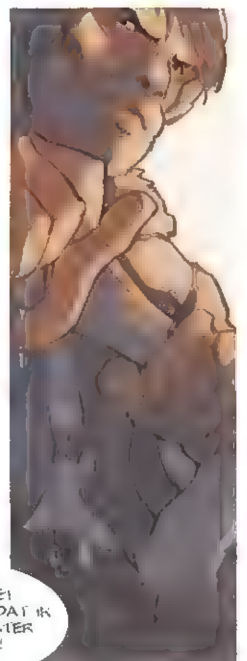

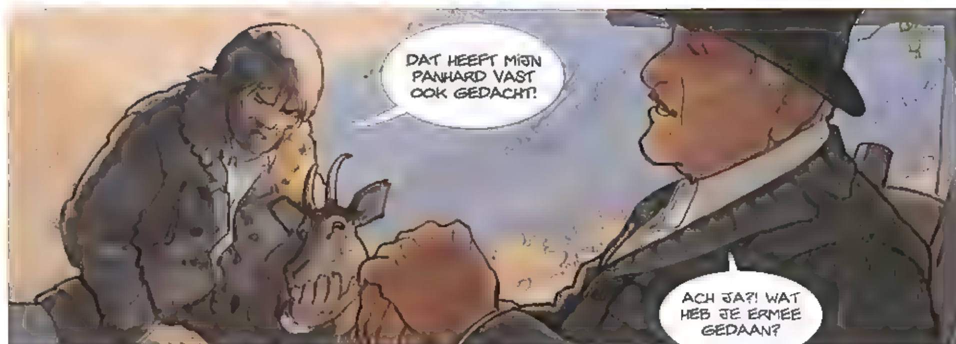

* ZO WORDEN IN DE STREEK OVERSTROMINGEN VAN DE RIVIER GARDON GENOEMD.

IK ZAL JE NOG IETS ZEGGEN: IK HOU VAN DIT NIEUWE LANDSCHAP.
ZEG DAT MAAR NIET TEGEN DE MENSEN DIE BENEDEN MET HUN VOETEN IN HET WATER STAAN, ZE ZOUDEN JOUW HUMOR NIET WAARDEREN.

MAAR KIJK DAN ZELF!
IS DAT NIET MOOI ALLEMAAL?... HET LIJKT WEL HET EINDE VAN DE WERELD!

DAT HEEFT MIJN PANHARD VAST OOK GEDACHT!
ACH JA?! WAT HEB JE ERMEE GEDAAN?

VERKOCHT...
... AAN DE RIVIER!
GOEIE PRIJS VOOR GEHAD?
IK WERD BETAALD MET LIQUIDE MIDDELEN...

ZEG, HEB JIJ WAT MERCUROCHROOM EN VERBAND?

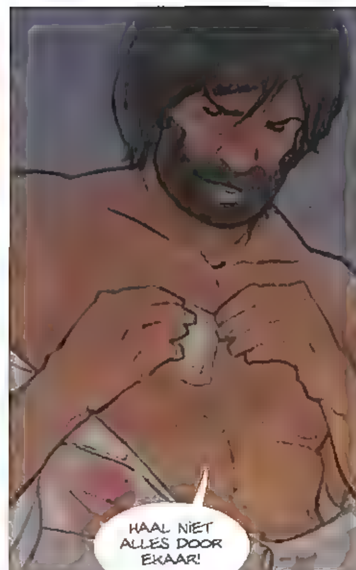

BEN JE WEER GEVALLEN? JE ZIET ER NOG ALTIJD ZO SLIM UIT!
GA KIJKEN IN DE KAST IN DE GANG.

JE ZIET, DAT VERDOMDE WEER DOET MIJN DROOM UITKOMEN: IK WOON OP EEN EILAND!

OH, IK ZAG DAAR OOK EEN BOOT EEN BRUG GRIJPEN, MAAR GOED...

JIJ EN JE EILANDEN! IK WAS HET BIJNA VERGETEN...
JE BENT HET VERGETEN OMDAT JIJ HEBT RONDGEREISD! IK HEB MIJN POTEN NOOIT BUITEN DIT SMERIGE LAND GEZET.

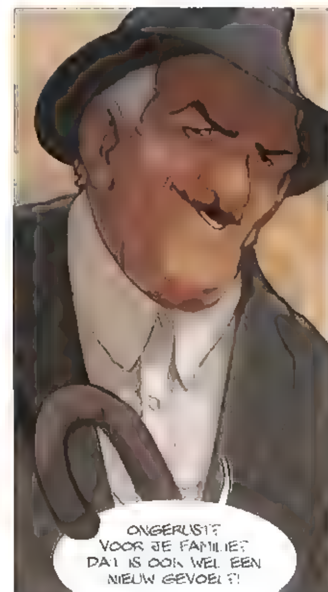

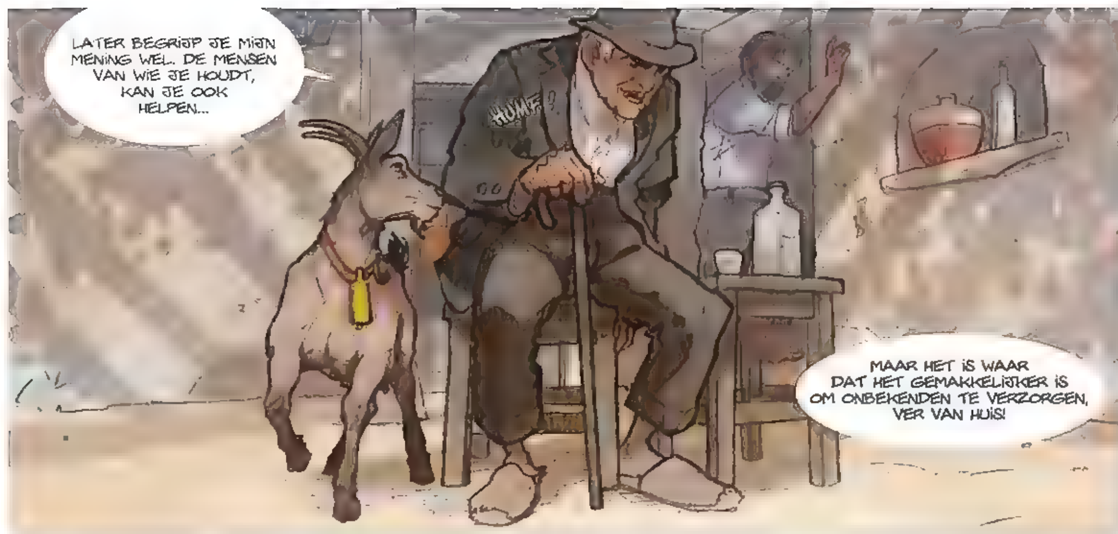

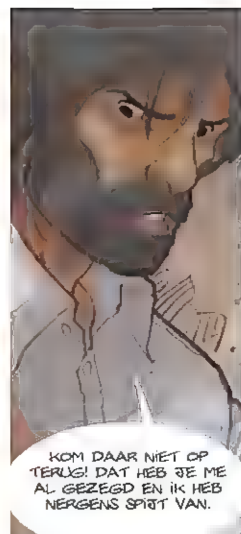

* LETTERLIJK DRIJVEND EILAND, EEN DESSERT DAT BESTAAT UIT EEN BALLETJE EIWITSCHUIM DRIJVEND OP CRÈME ANGLAISE (VANILLESAUS).

LATER BEGRIJP JE MIJN MENING WEL. DE MENSEN VAN WIE JE HOUDT, KAN JE OOK HELPEN...
MAAR HET IS WAAR DAT HET GEMAKKELIJKER IS OM ONBEKENDEN TE VERZORGEN, VER VAN HUIS!

KOM DAAR NIET OP TERUG! DAT HEB JE ME AL GEZEGD EN IK HEB NERGENS SPIJT VAN.

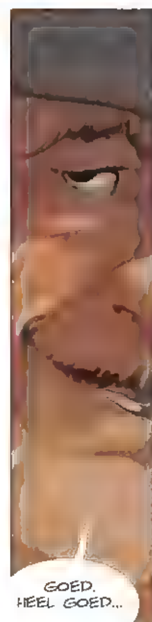

LATEN WE HET OVER IETS ANDERS HEBBEN!

HIER! LATEN WE EENS JE WITTE WIJN PROEVEN.
DAT GE-DWONGEN BAD HEEFT ME DORSTIG GEMAAKT!
ANIS

IN ELK GEVAL...
... NU IK WEET DAT DIE TIET NOOIT ZONDER WATER ZIT, MOETEN ZE ME BEGRAVEN OP DE TOP!

JE BENT NOG NIET ZOVER OM EEN MAUSOLEUM VOOR JE TE BOUWEN!
MAAR BELOOF JE ME DAT JE DAT ZULT DOEN?

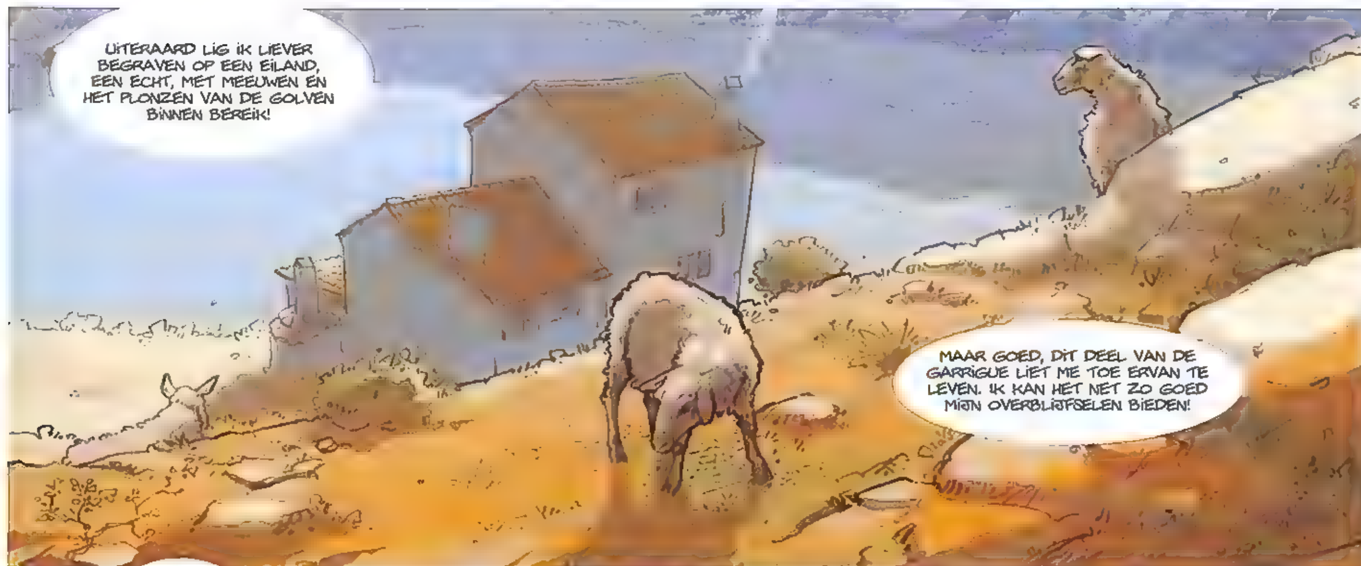

EEN MAUSOLEUM? HOU JE JE VOOR EEN PROFEET OF EEN RIJKAARD?
DRAAI DE ZAKEN NIET OM. ZEG ME DAT JE DAT ZAL DOEN!
IK BELOOF JE DAT IK ER ALLES AAN ZAL DOEN!

GOED. HEEL GOED...

hoofdstuk 2

De hutspot van de rijkaard

UITERAARD LIG IK LIEVER BEGRAVEN OP EEN EILAND, EEN ECHT, MET MEEUWEN EN HET PLONZEN VAN DE GOLVEN BINNEN BEREIK!
MAAR GOED, DIT DEEL VAN DE GARRIGUE LIET ME TOE ERVAN TE LEVEN. IK KAN HET NET ZO GOED MIJN OVERBLIJFSELEN BIEDEN!

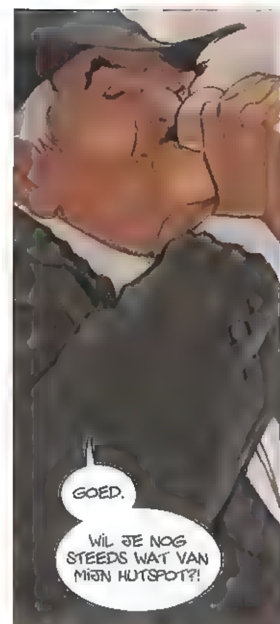

ZEG, WIL JE NIET VAN ONDERWERP VERANDEREN?
AH, TYPISCH IETS VOOR DOKTERS! ZE WILLEN DE WERELD REDDEN EN ZE WILLEN ZICH NIET VOORBEREIDEN OP DE DOOD!!!...

IN PLAATS VAN PRIESTERS MOETEN DOKTERS NOCHTANS DE BRUG SLAAN MET... HOE IS HET EIGENLIJK MET DE BRUG?
PSCHHHH !!!
DE BRUG? VERDWENEN, GEZONKEN VOOR MIJN OGEN!

JA?! EN? DE WAGEN? HOE KWAM JE DAN?
DE WAGEN IS MEEGESLEURD! BEGREEP JE ME DAARNET NIET?

AH, DAAROM KWAM JE VIA DE WEG EN HEB JE JE SCHOENEN BESMEURD!
WEL, ZIE JE, ZOON, JE BENT UITEINDELIJK VOOR NIETS GEKOMEN.
HET GAAT HEEL GOED MET ME.

JE HAD IN HET DORP MOETEN BLIJVEN. ZE HEBBEN JE DAAR NODIG.

GOED.
WIL JE NOG STEEDS WAT VAN MIJN HUTSPOT?!

1940
ALMANACH
DES POSTES ET
1940

ACHTTIEN JAAR!

HET IS AL ACHTTIEN JAAR GELEDEN DAT ZE ONS VERLIET, JE MOEDER! EN VIER JAAR DAT JE TERUG BENT!

NU JA, IN DE VALLEI, WANT HIER KOM JE NIET VAAK LANGS...

IK... IK WERK, DAT WEET JE...
IK STOP NIET EN DOKTERS ZIJN HIER NIET DIK BEZAAID IN DE CAUSSES.

HET IS ALTIJD OP SPECIALE MOMENTEN DAT JE IETS TERUGDOET VOOR WIE JE HEEFT GEHOLPEN, BEDOEL JE DAT?

HELEMAAL NIET! DAT HEEFT ER NIETS MEE TE MAKEN!
IK WEET HEEL GOED WAT IK JE VERSCHULDIGD BEN...
EN BOVENDIEN HEB IK NOOIT IETS GEVRAAGD!

DAT IS WAAR, EEN BABY, DAAR VRAAG JE NIET OM!

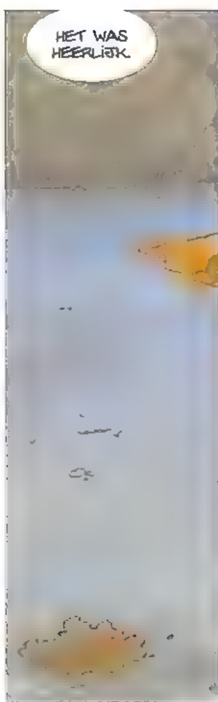

WAT CLÉMENCE EN IK HEBBEN GEDAAN, DEDEN WE OMDAT HET MOEST! MEER NIET!
EN WE WAREN HEEL BLIJ DAT WE HET HEBBEN GEDAAN EN JE BIJ ONS TE HEBBEN.

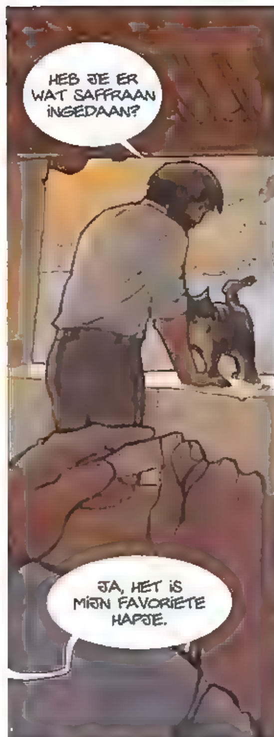

VOORAL NA HET HEENGAAN VAN SIMONE...
JE DOCHTER VERLIEZEN OP HAAR ZESTIENDE, DAT KAN TOCH NIET WAAR ZIJN!

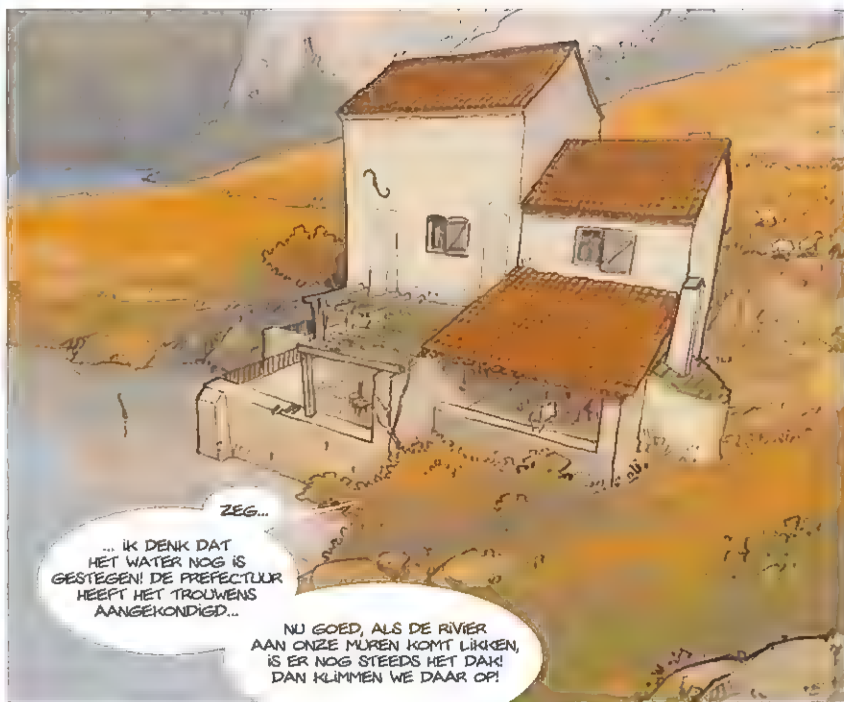

DAT WEET IK ALLEMAAL!
EN DAT JULLIE ME HEBBEN OPGEVOED ALS JULLIE ZOON!

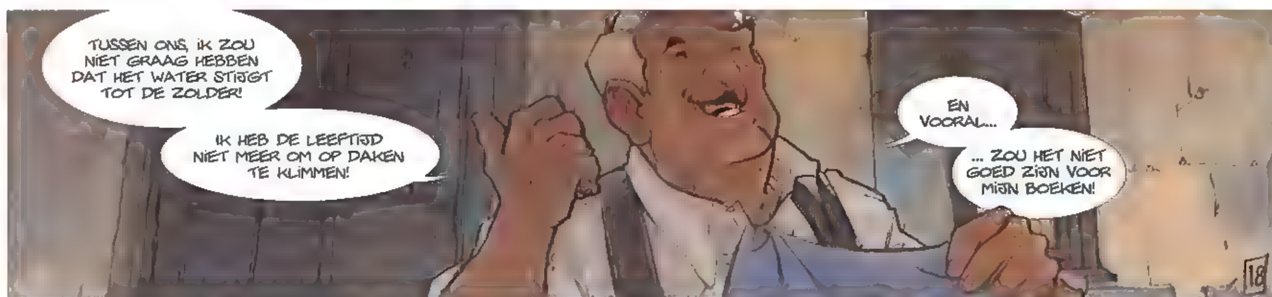

MAAR WEET JE DAT IK ALS KIND AL HAD BEGREPEN DAT SIMONE NIET MIJN ZUS WAS, MAAR MIJN MOEDER...
WAT HAD JE GEDACHT?!

MWAAH...

HET WAS HEERLIJK.

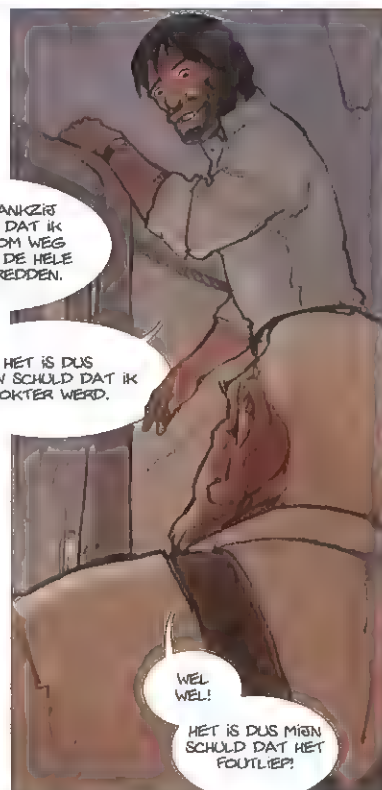

HEB JE ER WAT SAFFRAAN INGEDAAN?
JA, HET IS MIJN FAVORIETE HAPJE.

ZEG...
... IK DENK DAT HET WATER NOG IS GESTEGEN! DE PREFECTUUR HEEFT HET TROUWENS AANGEKONDIGD...
NU GOED, ALS DE RIVIER AAN ONZE MUREN KOMT LIKKEN, IS ER NOG STEEDS HET DAK! DAN KLIMMEN WE DAAR OP!

TUSSEN ONS, IK ZOU NIET GRAAG HEBBEN DAT HET WATER STIJGT TOT DE ZOLDER!
IK HEB DE LEEFTIJD NIET MEER OM OP DAKEN TE KLIMMEN!
EN VOORAL...
... ZOU HET NIET GOED ZIJN VOOR MIJN BOEKEN!
18

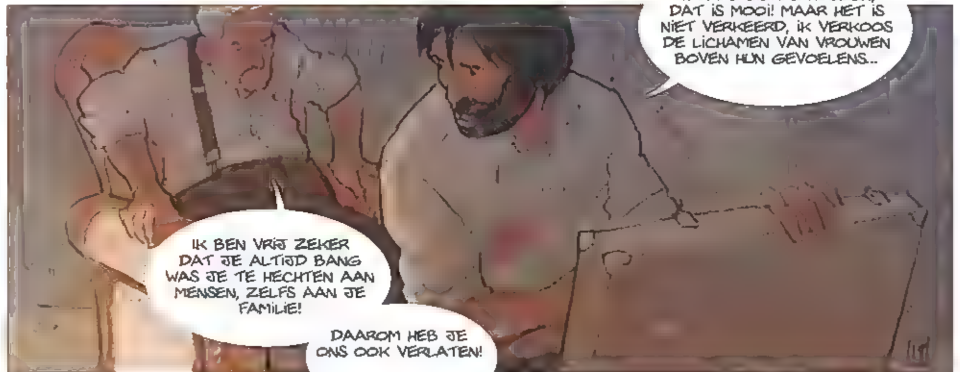

WIL JE ZE EENS ZIEN?

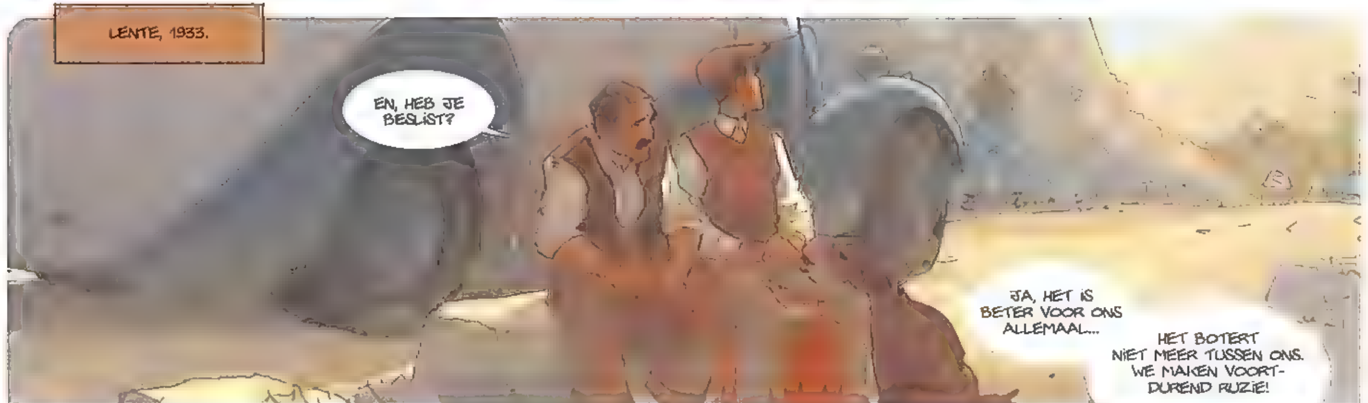

WEET JE...
... HET IS DANKZIJ JE BOEKEN DAT IK ZIN KREEG OM WEG TE GAAN EN DE HELE AARDE TE REDDEN.
HET IS DUS JOUW SCHULD DAT IK DOKTER WERD.

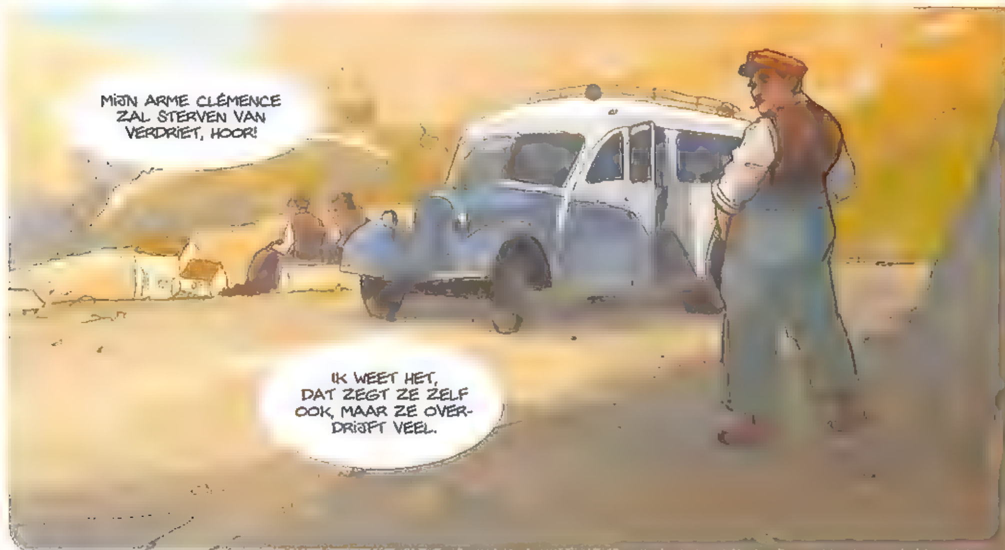

WEL WEL!
HET IS DUS MIJN SCHULD DAT HET FOUTLIEP!

HIER LAS IK SCHATEILAND EN ROBINSON CRUSOË

EN ALLE KRANTEN DIE JULLIE HIER OPSTAPELDEN!
IK HEB ALLE STATIONSROMANNETJES VAN MAMA VERSLONDEN...
DAT HEEFT JE DUIDELIJK NIET VAN DE LIEFDE LEREN HOUDEN!

VAN DE LIEFDE HOUDEN, DAT IS MOOI! MAAR HET IS NIET VERKEERD, IK VERKOOS DE LICHAMEN VAN VROUWEN BOVEN HUN GEVOELENS...
IK BEN VRIJ ZEKER DAT JE ALTIJD BANG WAS JE TE HECHTEN AAN MENSEN, ZELFS AAN JE FAMILIE!
DAAROM HEB JE ONS OOK VERLATEN!

LENTE, 1933.
EN, HEB JE BESLIST?
JA, HET IS BETER VOOR ONS ALLEMAAL...
HET BOTERT NIET MEER TUSSEN ONS. WE MAKEN VOORTDUREND RUZIE!

MIJN ARME CLÉMENCE ZAL STERVEN VAN VERDRIET, HOOR!
IK WEET HET, DAT ZEGT ZE ZELF OOK, MAAR ZE OVERDRIJFT VEEL.

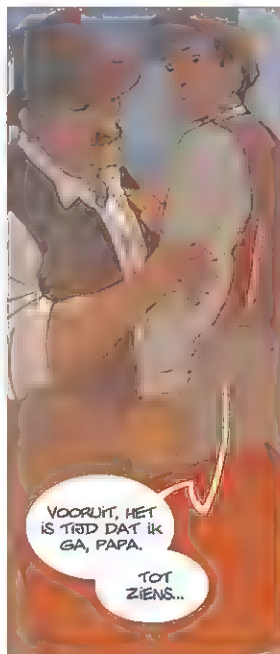

ZE HEEFT ME OPGEVOED...
... MAAR TOCH IS ZE MIJN MOEDER NIET!

VERTEL HAAR DAT MAAR NIET...
IN ELK GEVAL BEN IK NIET GEMAAKT VOOR DE LANDBOUW.
IK HEB GEEN ENKELE TOE-KOMST IN DIT GAT!

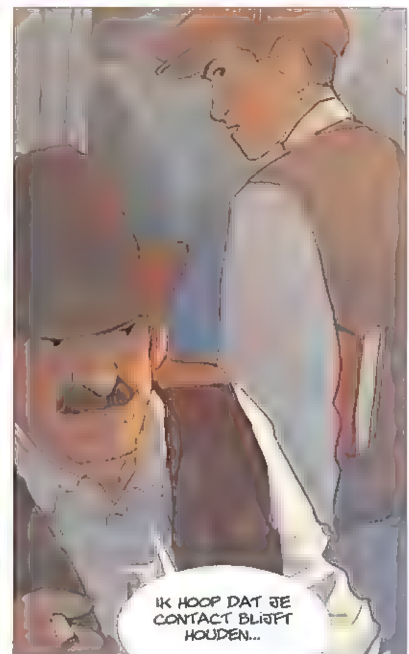

DE MARINE OF HET KOLONIALE LEGER IS IETS VOOR MIJ.
IK LIJF ME IN EN IK HOOP ER TE KUNNEN STUDEREN...
DAT ZOU JE HIER OOK KUNNEN DOEN, ZONDER JE IN TE LIJVEN!

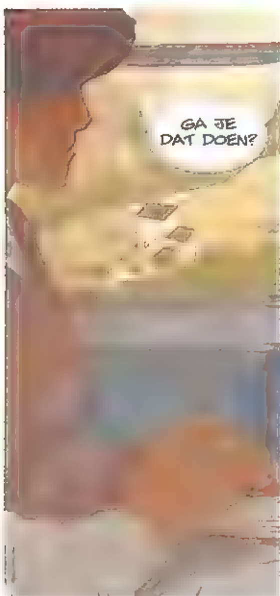

HIER? WAAR DAN?
BOVENDIEN WIL IK BEWEGING...
... ANDERE DINGEN ZIEN DAN KALE BERGEN.

AH! REISKRIEBELS, DIE KEN IK OOK! IK WEET NIET WAT ZE JE HEBBEN AANGEDAAN OM ZOMAAR VAN ONS WEG TE VLUCHTEN...
NOCHTANS HEBBEN WE ONS INGEZET VOOR JOU... EN VEEL MEER DAN JE DENKT!

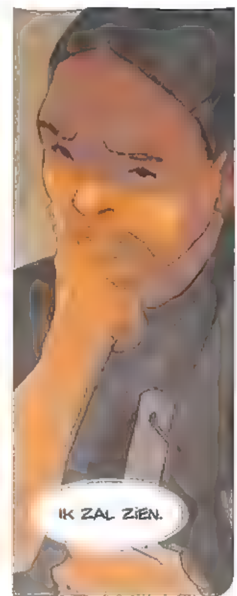

VOORUIT, HET IS TIJD DAT IK GA, PAPA.
TOT ZIENS...

VEEL GELUK, JONGEN!

IK HOOP DAT JE CONTACT BLIJFT HOUDEN...

GA JE DAT DOEN?

WAT?
ONS... ONS SCHRIJVEN, ONS VERTELLEN WAT JE DOET, WAAR JE BENT, WAAR JE GAAT, DAT HET GOED MET JE GAAT ZODAT WE WETEN...
DOE HET VOOR JE MOEDER.

IK ZAL ZIEN.

HET IS WAAR, IK BEN GEVLUCHT, EN JE ZAL ME NIET GELOVEN, MAAR IK HEB VAAK AAN JULLIE GEDACHT...
TOEN IK TUSSEN MIJN DOKTERSBOEKEN ZAT, DACHT IK OOK AAN DEZE ZOLDER WAAR IK ME VERBORG OM IN JE BOEKEN TE DUIKEN...

IK HEB EERST MET HEN GEREISD TOEN IK KLEIN WAS.

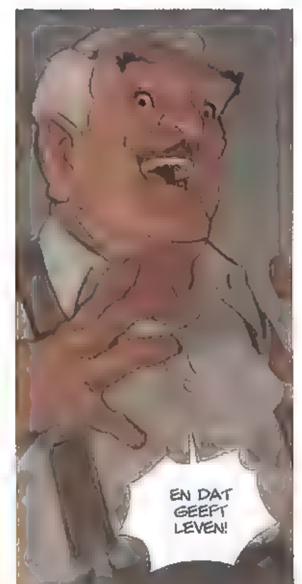
HOEVEEL HEB JE ER NU?
VAN WAT?
VAN JE EILANDBOEKEN NATUURLIJK!

142!
ALLEEN AL VAN SCHATEILAND HEB IK 38 VERSCHILLENDE EDITIES!

VREEMDE MANIE!
IK KEN WERKELIJK NIEMAND ANDERS DIE VERHALEN OVER EILANDEN VERZAMELT!

PAS OP, ZOON! ENKEL OVER VERRE EILANDEN.
OVER ONBEKENDE BLOEMEN, APEN, PAPEGAAIEN, VROUWEN MET DONKERE HUID, LIEFDE OP OVERSCHOT, DE LACH, DE ZON...

OH! OH! VADER VERKLAART ZICH NADER!

ZEG, IK GA BENEDEN WAT KAAS HALEN!
ZIE JE WEL. DE LUCHT VAN DE STILLE OCEAAN MAAKT JE HONGERIG!
DAAROM MOET JE VERHALEN OVER OCEANEN EN STORMEN LEZEN, WANT DAAR KRIJG JE HONGER VAN!

EN DAT GEEFT LEVEN!

HET IS GRAPPIG DAT EEN LANDBOUWER ALS JIJ, EEN ONVERBETERLIJKE AARDEWROETER, ZOVEEL VAN ZEEVAARTBOEKEN HOUDT.

NET OMDAT IK EEN LANDBOUWER BEN! MAAR DAT IS NIET ALLES!

IK HEB JE DIT NOOIT VERTELD, MAAR IK WAS GRAAG LERAAR GEWEEST.

TOEN IK KLEIN WAS, GING MEN NIET VAAK NAAR SCHOOL, MAAR DIE MAN MET ZIJN GRIJZE HEMD DIE BOVEN DE KLAS WOONDE...

... JE KAN JE NIET VOORSTELLEN HOE IK HEM BENIJDDE.

OP EEN KEER GING IK NAAR BOVEN EN ER LAGEN OVERAL BOEKEN. HIJ HAD ME GRAAG EN OMDAT IK EEN NOGAL GOEDE LEERLING WAS, HEEFT HIJ ME ER EEN PAAR GEGEVEN. MET VERHALEN OVER EILANDEN...

KOMT HET DAARVANDAAN?

JA, IK BEN VERDER GEGAAN MET DE BOEKEN DIE JE ME EENS STUURDE. ANDERE HEB IK GEKOCHT IN HET DORP OP MARKTEN...

ZIE JE, IK BEN TERUG NAAR DE LANDBOUWGROND VAN MIJN OUDERS GEGAAN, MAAR IK VERGAT NIET TE LEZEN. ELKE KEER IK EEN BOEK OPEN, DENK IK AAN DIE MAN...

WAT IS ER VAN HEM GEWORDEN?

MOMENTEEL HEEFT HIJ LAST VAN ZIJN BEENDEREN!

ZELFS NA ZIJN TACHTIGSTE HIELP HIJ HET VERZET, DE FFI*... AL WIE HUN LAND TEGEN DE BEZETTER VERDEDIGDE...

ZEG... ZEG JE DAT VOOR MIJ?

NEE, DAT HEEFT ER NIETS MEE TE MAKEN... JE WAS ZO VER, ZO VER VAN ALLES!

* FORCES FRANÇAISES DE L'INTÉRIEUR (FRANS BINNENLANDS LEGER), EEN VERZETSBEWEGING TIJDENS DE TWEEDE WERELDOORLOG.

NU WE ELKAAR TOCH DE WAARHEID VERTELLEN...
... WAT IS ER PRECIES GEBEURD MET SIMONE?...

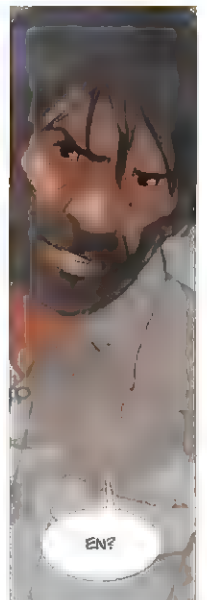

WEL... DAT WEET JE! ZE IS VERDRONKEN, HET ARME MEISJE...
JE ZOU ME ER MISSCHIEN WAT MEER OVER KUNNEN VERTELLEN, IK HEB ALTIJD GEDACHT DAT JULLIE ME IETS VERBORGEN HIELDEN...

EN EEN DAG LATER NA EEN KIND TER WERELD GEBRACHT TE HEBBEN ZOMAAR VERDWIJNEN, IS VERWARREND, HÉ?

MMMH...

EEN ONGELUK, HET WAS EEN ONGELUK...
SIMONE WAS NAAR DE MARKT VERTROKKEN, NAAR HET DORP... OP DE TERUG-WEG GLEED ZE UIT TOEN ZE DE SLUIS OVERSTAK.

LANGS DE MOLEN? OM NAAR HET DORP TE GAAN WAS DAT NIET ECHT DE JUISTE WEG...
NEE... NEE, DAT WAS NIET DE JUISTE WEG...
TOEN WE HAAR LICHAAM ENKELE DAGEN LATER TERUGVONDEN, BEGREPEN WE PAS DAT HET NIET DE JUISTE WEG WAS! DAT GEEF IK TOE.

EN?

EN... EN JA, HET IS WAAR, ZE WAS DAAR NIET TOEVALLIG...

'S OCHTENDS HAD ZE RUZIE MET MOEDER... SIMONE WAS NIET MAKKELIJK!

DAT ALLEMAAL VOOR GEDOE OVER EEN BUURJONGEN VAN WIE ZE HIELD EN DIE ZOU GEMOBILISEERD WORDEN.

HIJ WAS NEGENTIEN JAAR, HIJ WOU LERAAR WORDEN... IK KAN HEM GEEN ONGELIJK GEVEN LERAAR TE WILLEN WORDEN, HET IS EEN MOOI VAK.

MOEDER ZEI TEGEN SIMONE DAT ZE MOEST WACHTEN, DAT HIJ DOOR ZIJN STUDIES NAAR DE STAD ZOU GAAN EN DAT HIJ HAAR DAN, MISSCHIEN, ZOU VERGETEN...

NU GOED, ALLEMAAL DINGEN OM HAAR GEDULD BIJ TE BRENGEN.

MAAR SIMONE WAS NIET HET SOORT DAT GEDULDIG IS. WE HEBBEN ALTIJD LAST MET HAAR GEHAD.

IK DENK ERGENS DAT ZIJ ER OOK NIET VAN HIELD DAT WIJ LANDBOUWERS WAREN!

ZE DROOMDE ERVAN WEG TE GAAN, EN HAAR VICTOR HAD HAAR NET EEN HUIS BELOOFD IN DE STAD, EEN DROOM DIE UITKWAM!

EN IK HAD ZELF ZOVEEL VERTELD OVER DE WONING VAN MIJN LERAAR. HET IS ALLEMAAL MIJN EIGEN SCHULD...

DAT VERKLAART NOG NIET WAAROM ZE LANGS DE MOLEN GING!

OM NAAR HAAR GELIEFDE TE KUNNEN GAAN, VERDRAAID!

ZONDAG 2 AUGUSTUS 1914.
WAAROM WIL JE NIET MET ME TROUWEN VOOR JE WEGGAAT?

WE HEBBEN HET MAAR AAN DE PRIESTER TE VRAGEN! DAT ZOU HIJ NIET WEIGEREN, HIJ HEEFT ONS GEDOOPT EN...
HET ZAL EEN KORTE OORLOG WORDEN, DAT ZEI IK JE AL. IEDEREEN ZEGT HET! WAAROM ONS DAN HAASTEN? WE HEBBEN DE TIJD...
WE SPREKEN ER WEL OVER ALS IK TERUG BEN!

ZEG ME LIEVER DAT JE NIET WIL EN DAT JE BANG BENT TE TROUWEN, ZEG HET ME!
WEES VOOR ÉÉN KEER MOEDIG!

JE HOUDT NIET MEER VAN ME, VICTOR!
MAAR WAT BEZIELT JE TOCH, SIMONE?
NATUURLIJK HOU IK VAN JE, MAAR DAAR, DIE MOBILISATIE, DIE OORLOG DIE... DIE...
DAAR BEN IK NIET VOOR IN DE STEMMING, DAT MOET JE BEGRIJPEN!

IK WILDE JE HIER ZIEN, ALS JE VAN DE ENE DAG OP DE ANDERE VERNEEMT DAT JE WEG MOET OM TE VECHTEN VOOR JE LAND, ZOMAAR, NIET WETEND WAARHEEN, OM TE GAAN VECHTEN...
GAAN VECHTEN, HOOR JE DAT?

JE KAN WEL MERKEN DAT JIJ EEN MEISJE BENT. JIJ HEBT DAT PROBLEEM NIET!
WEET JE, DIT IS GEEN ROMANTISCH VERHAALTJE MEER TUSSEN KINDEREN! DAAR HEERST HAAT, VOLWASSEN HAAT! IK KAN DAAR STERVEN, SIMONE!

JE LIEGT TEGEN ME, VICTOR!
IK WEET ZEKER DAT JE LIEGT. JE WIL NIET EN JE ZAL HET NOOIT WILLEN, DAT IS HET, HÉ?

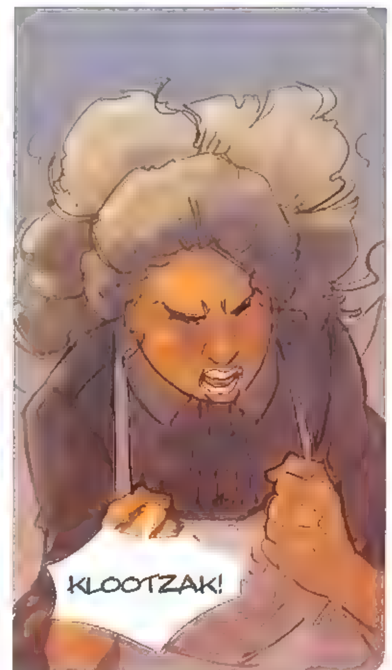

SIMONE, STOP MET JEZELF ZO TE KWELLEN!
JE BENT AMPER VIJF-TIEN JAAR!

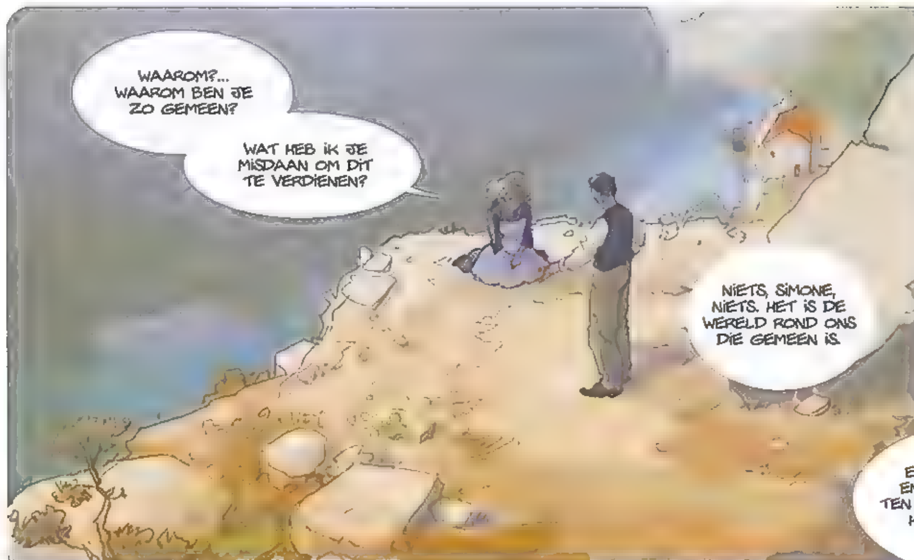

BIJNA ZESTIEN, WEET JE NOG?

DAAROM JUIST, WE ZIJN NOG TE JONG OM TE TROUWEN.
WE ZULLEN EROVER NADENKEN ALS IK TERUG BEN, BELOOFD!
ER IS AL OVER NAGEDACHT. IK ZIE BEST DAT JE HET NIET MEENT.

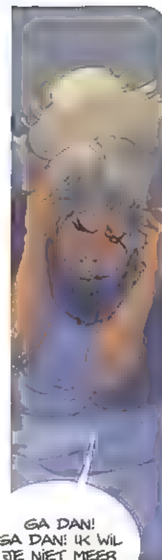

MISSCHIEN... MISSCHIEN BEN IK ER NIET KLAAR VOOR, DAT IS WAAR EN VANDAAG NOG MINDER DAN TEVOREN.
MAAR DOE NIET ZO KINDERACHTIG, SIMONE. HET IS OORLOG EN IK VERTREK VANAVOND, DAT IS NOG ERGER, NIET?

EN ALS JE NIET TERUGKOMT?
WEL, DAN... ZAL JE VRIJ ZIJN...

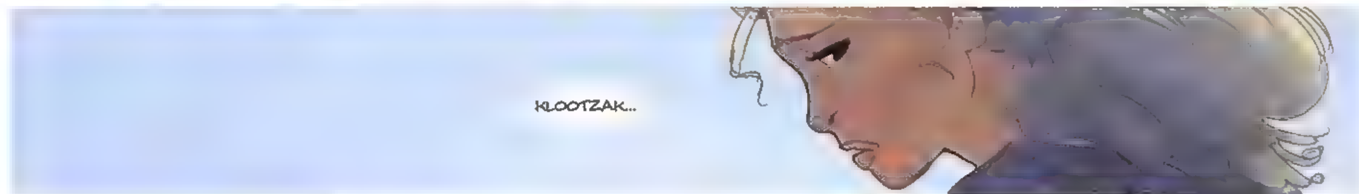

KLOOTZAK!

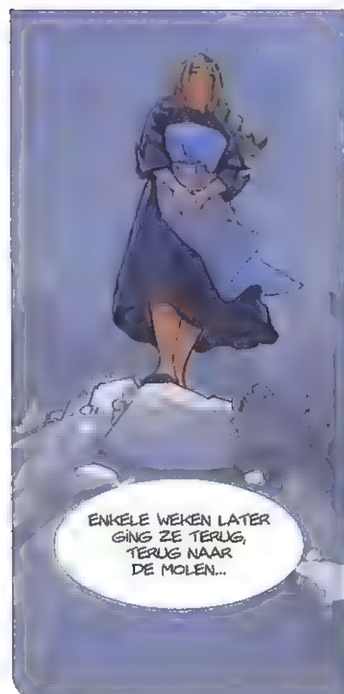

WAAROM?... WAAROM BEN JE ZO GEMEEN?
WAT HEB IK JE MISDAAN OM DIT TE VERDIENEN?
NIETS, SIMONE, NIETS. HET IS DE WERELD ROND ONS DIE GEMEEN IS.

ZULLEN WE DIT EVEN LATEN RUSTEN EN OVER EEN MAAND, TEN HOOGSTE, ZULLEN WE HET ER WEER OVER HEBBEN.

GA DAN! GA DAN! IK WIL JE NIET MEER ZIEN.

VAARWEL, SIMONE...

KLOOTZAK...

ENKELE WEKEN LATER GING ZE TERUG, TERUG NAAR DE MOLEN...

... EN STORTTE ZE ZICH IN HET WATER... OP DE DAG WAAROP ZE ZESTIEN JAAR WERD!

DE DAG VAN HAAR ZESTIENDE?! DAT IS VERSCHRIKKELIJK.

MIJN ARME CLÉMENCE KON HET NIET VERDRAGEN. VANAF DAN MOCHT JE NIET MEER OVER WATER PRATEN MET HAAR.

DAT WERD HAAR OBSESSIE!

TOEN WE JONG WAREN, HIELDEN WE ONSZELF VOOR OM OP EEN DAG EEN BOOT TE NEMEN EN EEN EILAND TE BEZOEKEN, EENDER WELK... NA "HET ONGELUK" VAN SIMONE WAS DAT VOOR ALTIJD UITGESLOTEN.

IK VERONDERSTEL DAT DAT ETTERTJE NIET WIST DAT ZE ZWANGER WAS?

MAAR...?! VERDRONK ZE ZICHZELF DAN... NADAT ZE EEN KIND KREEG?!

ZO IS HET NIET HELEMAAL. HET IS VEEL INGEWIKKELDER!

GA ZITTEN, IK LEG HET JE UIT...

SIMONES VRIJER WAS NIET ZO SERIEUS. HIJ LIEP ACHTER ALLE MEISJES AAN. DAT WIST SIMONE NIET! MIJN CLÉMENCE OOK NIET.

VOOR HIJ VERTROK, MAAKTE HIJ EEN BUUR-MEISJE ZWANGER.

DIE SLIJMJURK WAS EEN HEET KONIJN!

LUISTER, IN PLAATS VAN STOMMITEITEN TE ZEGGEN!

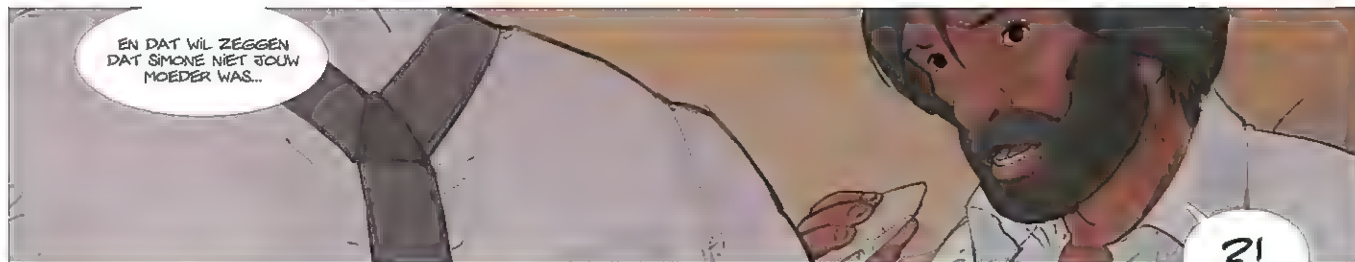
KORT VOOR HIJ VERTROK NAAR DE OORLOG BIECHTTE HIJ ME DAT ONDER VIER OGEN OP...

ALSOF HIJ ZICH WILDE EXCUSEREN VOOR HET AFWIJZEN VAN MIJN DOCHTER.

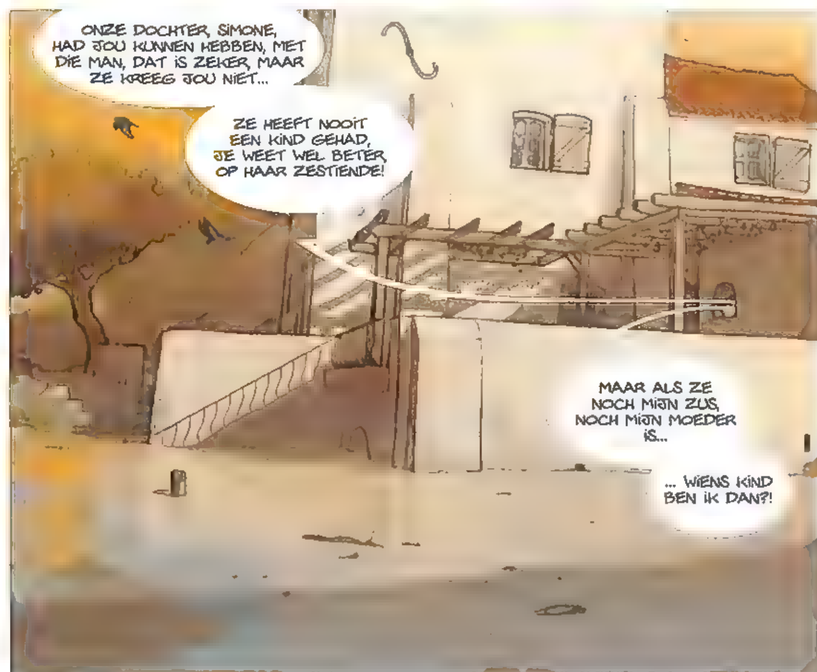
DAN HAD DIE KLOOTZAK TOCH NOG WAT WAARDIGHEID!

DIE KLOOTZAK, ZOALS JE HEM NOEMT,...

... WAS JOUW VADER!

EN DAT WIL ZEGGEN DAT SIMONE NIET JOUW MOEDER WAS...
?!

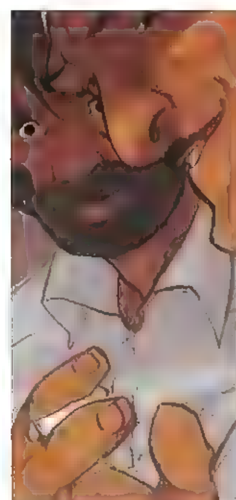

IK.. IK BEGRIJP HET NIET...
WAT VERTEL JE ME NU?!
DE WAARHEID, JEAN, GEWOON DE WAARHEID...

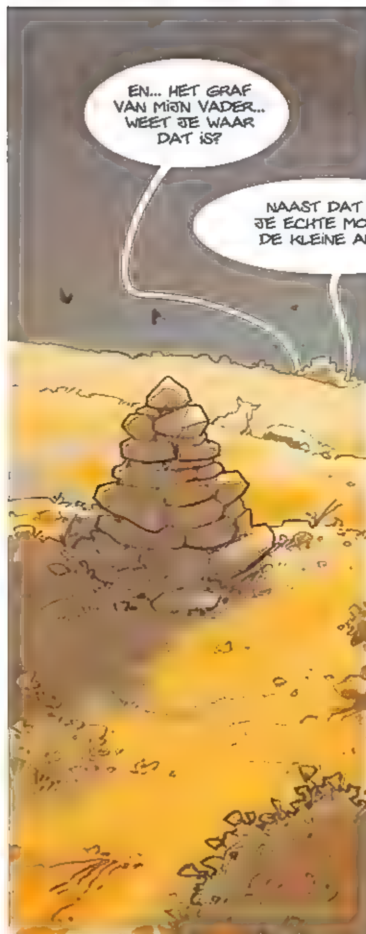

ONZE DOCHTER, SIMONE, HAD JOU KUNNEN HEBBEN, MET DIE MAN, DAT IS ZEKER, MAAR ZE KREEG JOU NIET...
ZE HEEFT NOOIT EEN KIND GEHAD, JE WEET WEL BETER, OP HAAR ZESTIENDE!
MAAR ALS ZE NOCH MIJN ZUS, NOCH MIJN MOEDER IS...
... WIENS KIND BEN IK DAN?!

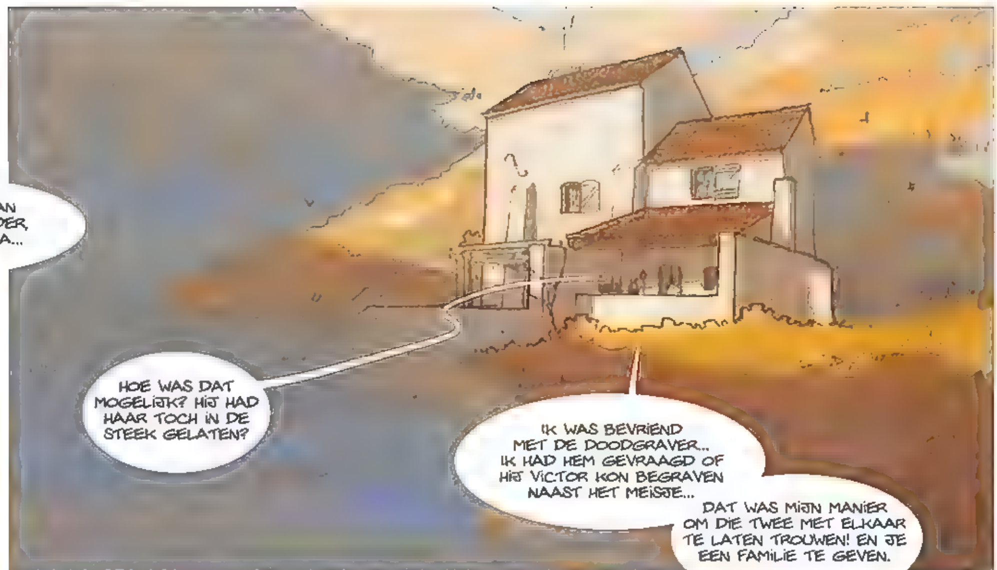

WEL... VAN HET BUURMEISJE DUS!
ANNA...
ZIJ IS JOUW MOEDER!

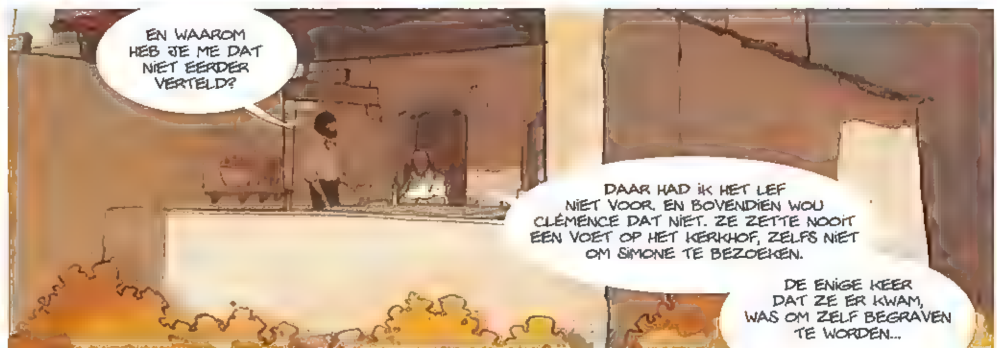

WEL VERDOMME!

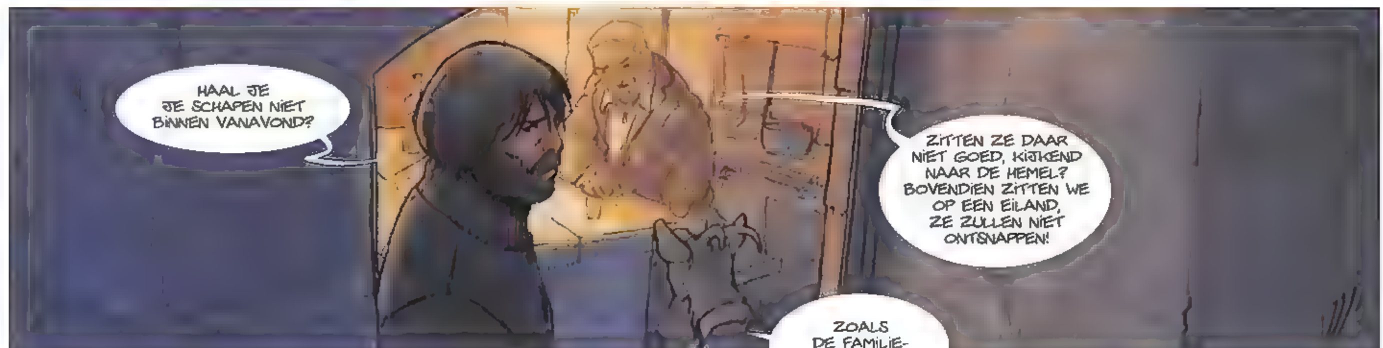

MET ANDERE WOORDEN...
... HEB IK GEEN ENKELE FAMILIEBAND MET JOU?
EEN FAMILIEBAND, ZOON, ZIT TUSSEN JE TWEE OREN, VEEL TUSSEN JE TWEE OREN.
ZOALS DE BRUGGEN TUSSEN EILANDEN...

EN... HET GRAF VAN MIJN VADER... WEET JE WAAR DAT IS?
NAAST DAT VAN JE ECHTE MOEDER, DE KLEINE ANNA...

HOE WAS DAT MOGELIJK? HIJ HAD HAAR TOCH IN DE STEEK GELATEN?
IK WAS BEVRIEND MET DE DOODGRAVER... IK HAD HEM GEVRAAGD OF HIJ VICTOR KON BEGRAVEN NAAST HET MEISJE...
DAT WAS MIJN MANIER OM DIE TWEE MET ELKAAR TE LATEN TROUWEN! EN JE EEN FAMILIE TE GEVEN.

EN WAAROM HEB JE ME DAT NIET EERDER VERTELD?
DAAR HAD IK HET LEF NIET VOOR. EN BOVENDIEN WOU CLÉMENCE DAT NIET. ZE ZETTE NOOIT EEN VOET OP HET KERKHOF, ZELFS NIET OM SIMONE TE BEZOEKEN.
DE ENIGE KEER DAT ZE ER KWAM, WAS OM ZELF BEGRAVEN TE WORDEN...

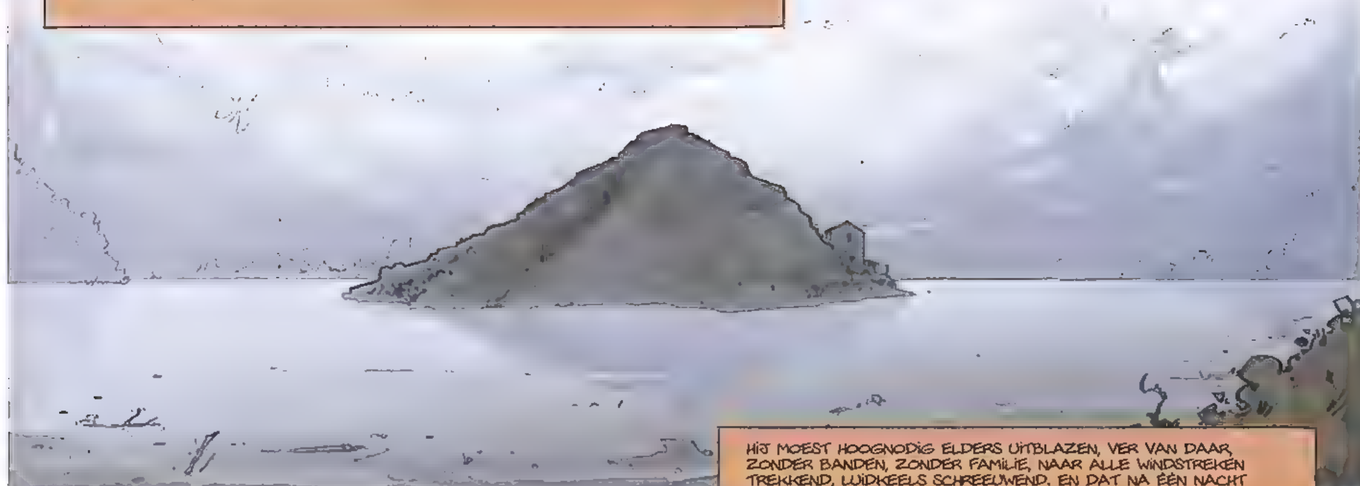

HAAL JE JE SCHAPEN NIET BINNEN VANAVOND?
ZITTEN ZE DAAR NIET GOED, KIJKEND NAAR DE HEMEL? BOVENDIEN ZITTEN WE OP EEN EILAND, ZE ZULLEN NIET ONTSNAPPEN!
ZOALS DE FAMILIE-GEHEIMEN...

GA NU SLAPEN, IK HEB JE ALLES GEZEGD! ALS JE STEVENSON WIL HERLEZEN, HEB JE GENOEG EDITIES TER BESCHIKKING OP ZOLDER...
ZELFS ZIJN REIS NAAR ONZE CEVENNEN ZIT ERBIJ. SLAAPWEL, ZOON!
30

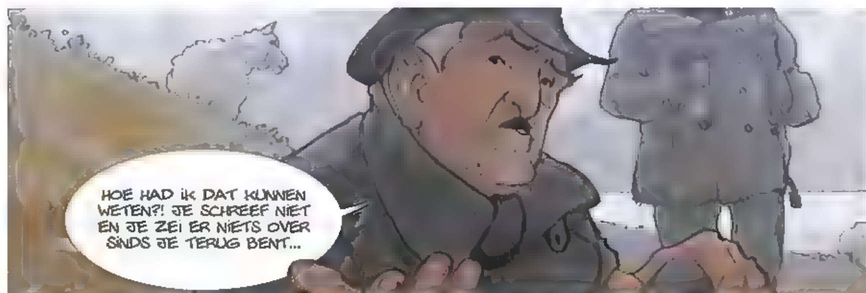
hoofdstuk 3

Tijgerkooien

IN DE VROEGE OCHTEND WIST JEAN NIET ZO GOED MEER WIE HIJ EIGENLIJK WAS! 'S NACHTS WERD HIJ OVERMAND DOOR VRAGEN, TWIJFELS, WROEGING. HIJ ZAG ZICH WEER VLUCHTEN ALS EEN DIEF IN DE NACHT EN MET STOMHEID GESLAGEN. DE BOERDERIJ, HET STIL LIGGENDE SCHIP IN ZIJN CAUSSES, VERANKERD IN DE OVERSTROMING, ACHTER ZICH LATEND.
HIJ MOEST HOOGNODIG ELDERS UITBLAZEN, VER VAN DAAR, ZONDER BANDEN, ZONDER FAMILIE, NAAR ALLE WINDSTREKEN TREKKEND, LUIDKEELS SCHREEUWEND. EN DAT NA ÉÉN NACHT OPGESLOTEN ALS EEN LAMMETJE IN DE STAL...

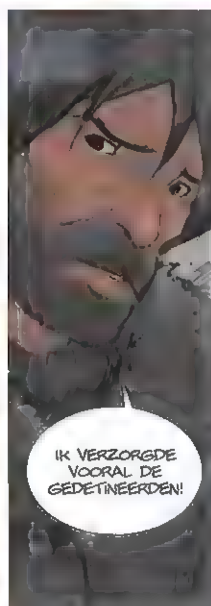

HA! JEAN. GOED GE-SLAPEN?
NIET ECHT, NEE...
IK VOEL ME NERGENS OP MIJN PLEK... ZELFS IN POULO CONDOR VOELDE IK ME MINDER VERLOREN!

IK KEN DIE PAUL NIET!
WEL, DAAR ZAT IK DE AFGELOPEN TIEN JAAR...

HOE HAD IK DAT KUNNEN WETEN?! JE SCHREEF NIET EN JE ZEI ER NIETS OVER SINDS JE TERUG BENT...

HUM! HET IS EEN EILAND! TEN ZUIDEN VAN INDOCHINA...
WAT DEED JE DAAR PRECIES?

WEL, DOKTER.
VOOR HET VERZORGEN VAN DE...
... MENSEN NEEM IK AAN, NIET ALLEEN PAUL!

IK VERZORGDE VOORAL DE GEDETINEERDEN!

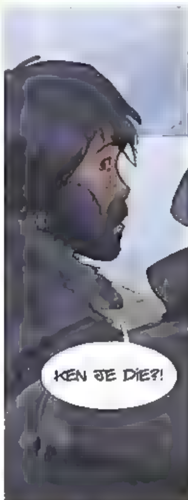

DE GEDETINEER-DEN?!?
POULO CONDOR IS EEN BAGNO! NU JA, WAS...

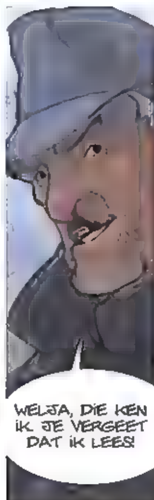
IN 1954, NA DE NEDERLAAG VAN DIËN BIËN PHU, MOESTEN WE NATUURLIJK OPKRASSEN!
IK NAM ONTSLAG EN IK KWAM ME HIER WEER VESTIGEN.
DAT WIST IK!
WIE WAREN DE GEDETINEERDEN? FRANSEN?

NEE, CAMBODJANEN, ANNAMIETEN, TONKINEZEN...
ANNAMIETEN?...

KEN JE DIE?!

WEL JA, DIE KEN IK. JE VERGEET DAT IK LEES!

MAAR DAN NOG, WAT EEN IDEE OM NAAR EEN BAGNO TE GAAN!
WIL JE ECHT DE WERELD ONTVLUCHTEN!

POULO CONDOR, 1946.
HET WAS HET MOOIE LEVEN, WEET JE!
BEHALVE VOOR DE GEVANGENEN UITERAARD, MAAR IK HAD MIJN BEDIENDEN, EEN BOY, EEN KOK, EEN WASMAN...
WERKELIJK HET MOOIE LEVEN!

DOKTER POUJOL?
IK VERNAM DAT U HAD AANGEDRONGEN OM NAAR HIER TE KOMEN!
MAG IK WETEN WAAROM?

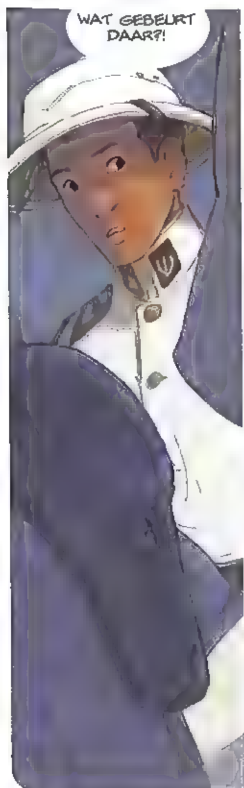
DAT IS NOGAL PERSOONLIJK...
LATEN WE ZEGGEN DAT IK TOE WAS AAN VERANDERING!

DAN ZULT U NIET ONTGOOCHELD WORDEN!

KIJK! HET IS EEN KLEINE KAZERNE, ZO GROOT ALS EEN DORP, MET FRANSE BEWAKERS, MAAR OOK MET INHEEMSE OPZICHTERS. ALLEN IN KAKI.
ER ZIJN EIGENLIJK MEERDERE BAGNO'S VOLGENS DE CATEGORIE GEDETINEERDEN.
DE BLAUWE ZIJN DE "PUBLIEKRECHTELIJKE", BAGNO NUMMER 1, KORTOM DE DWANGARBEIDERS!

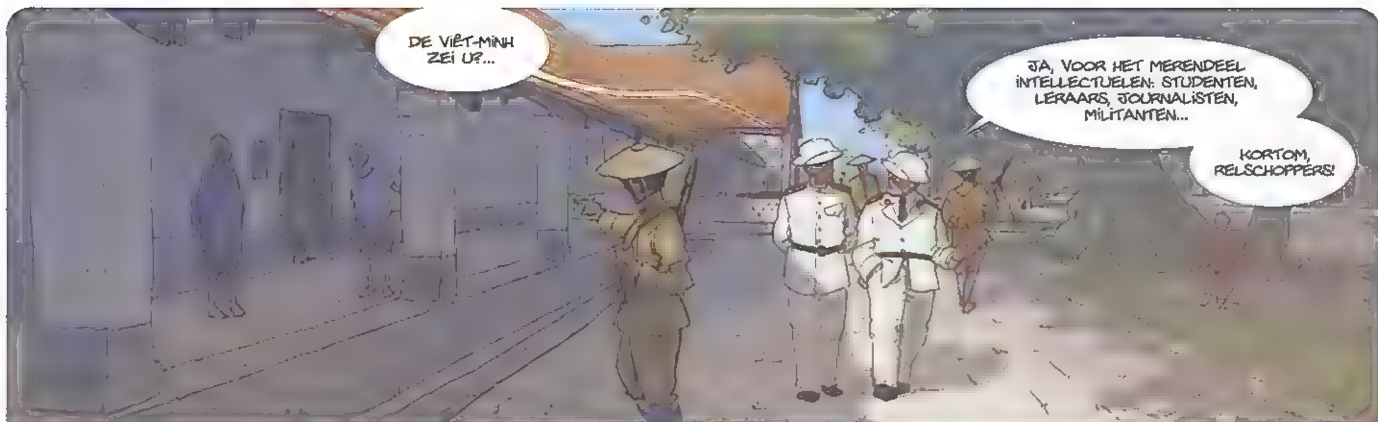

BAGNO NUMMER 2 IS DE ANTI-FRANSE BROEDPLAATS VAN DE VIÊT-MINH, DIE REBELLEREN TEGEN FRANKRIJK EN VOOR DE ONAFHANKELIJKHEID VAN HET LAND ANNAM!
WOAA!!!
WHOOO
WOAAH!
WHOAHH!

WAT GEBEURT DAAR?!

OH! WEERAL ONTSNAPTEN!
KERELS DIE ZICH IN DE BERGEN VERSTOPPEN.
WHOA!
WOAA!!!

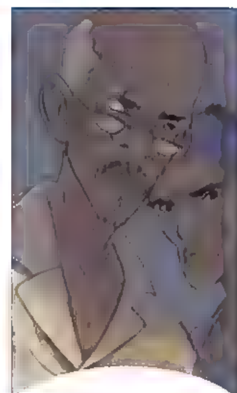

MAAR IN ELK GEVAL KUNNEN ZE NIET VER LOPEN!

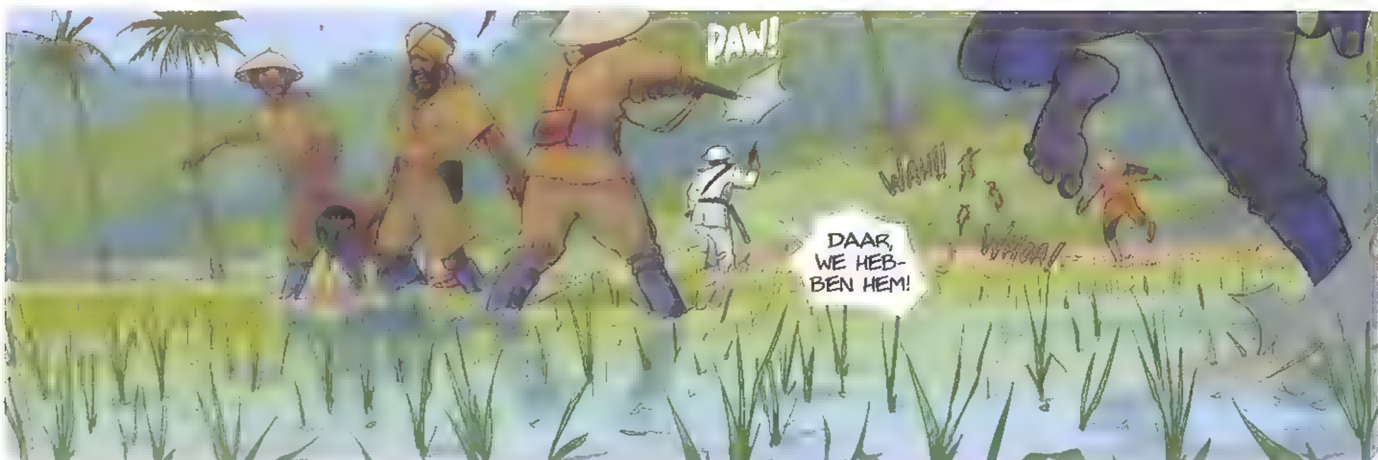

EN EEN BEETJE MENSENJACHT STREKT DE BEENTJES VAN DE HONDEN!
AHAH!AH!

DE VIÊT-MINH ZEI U?...
JA, VOOR HET MERENDEEL INTELLECTUELEN: STUDENTEN, LERAARS, JOURNALISTEN, MILITANTEN...
KORTOM, RELSCHOPPERS!

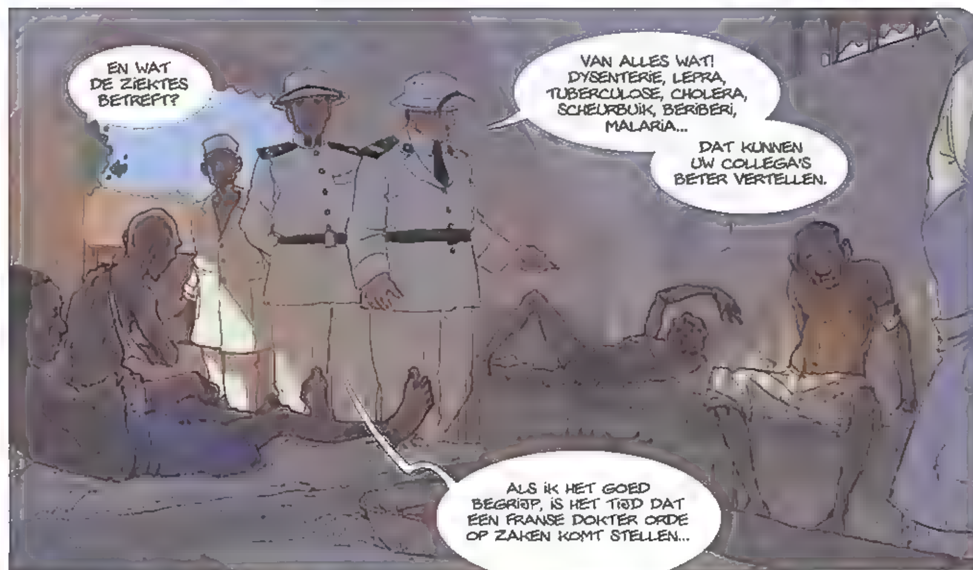

DE ENEN ZIJN COMMUNISTEN EN WILLEN DE INDONESISCHE REPUBLIEK MET EEN PROLETARISCHE REGERING.
DE ANDEREN ZIJN NATIONALISTEN DIE ZICH TEVREDEN STELLEN MET EEN MEER BOURGEOIS REPUBLIEK...

ZE WORDEN NIET GEDWONGEN OM TE WERKEN, ZE KUNNEN ZES UUR NAAR BUITEN, VOETBAL SPELEN, KRANTEN LEZEN...
LEEGLOPERS!

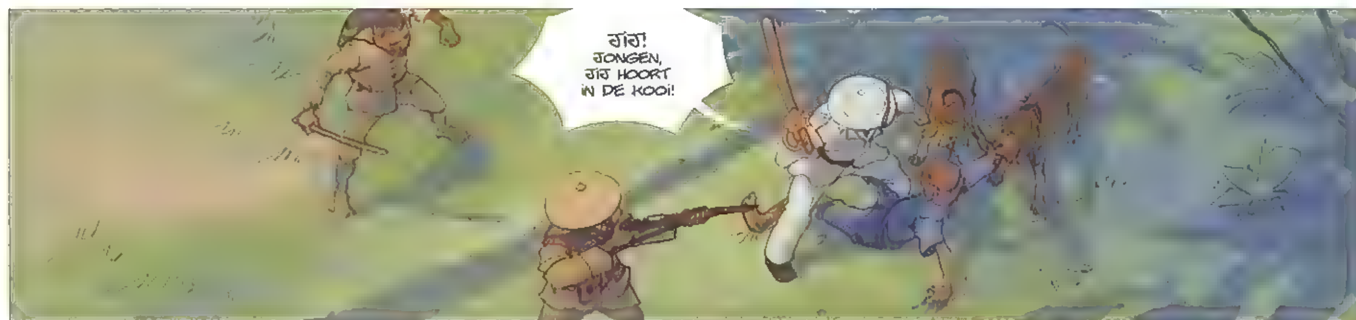

MAAR PAS OP! SOMMIGEN BEGINGEN MISDADEN EN ZIJN GEEN LIEVERDJES!

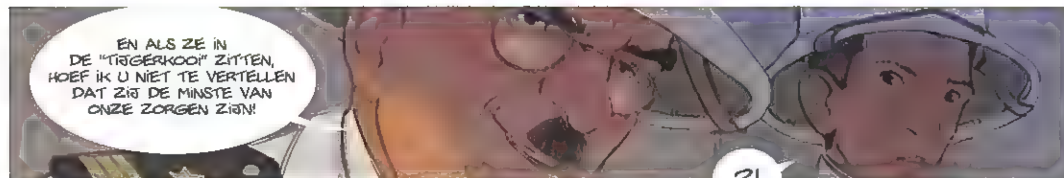

PAW!
DAAR, WE HEB-BEN HEM!

U KRIJGT VERPLEGERS EN ZELFS EEN DOKTER, ALLEN ANNAMIETEN, ONDER UW HOEDE.
ANNAMIETEN! ECHT?!

EN WAT DE ZIEKTES BETREFT?
VAN ALLES WAT! DYSENTERIE, LEPRA, TUBERCULOSE, CHOLERA, SCHEURBUIK, BERIBERI, MALARIA...
DAT KUNNEN UW COLLEGA'S BETER VERTELLEN.
ALS IK HET GOED BEGRIJP, IS HET TIJD DAT EEN FRANSE DOKTER ORDE OP ZAKEN KOMT STELLEN...

INDERDAAD, U KRIJGT HEEL WAT OM HANDEN OM AL DAT VOLK TE VERZORGEN!
MAAR TUSSEN ONS, VOOR DE GEDETINEERDEN VAN BAGNO II HOEFT U GEEN RESULTATEN TE BEHALEN! HAHA!

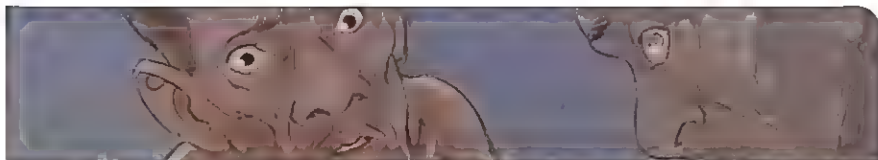

JIJ! JONGEN, JIJ HOORT IN DE KOOI!

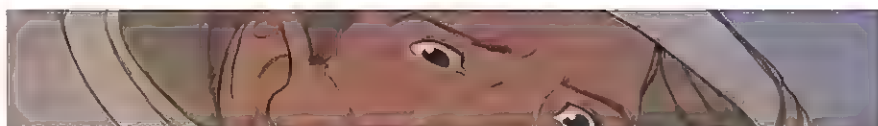

EN ALS ZE IN DE "TIJGERKOOI" ZITTEN, HOEF IK U NIET TE VERTELLEN DAT ZIJ DE MINSTE VAN ONZE ZORGEN ZIJN!
?!

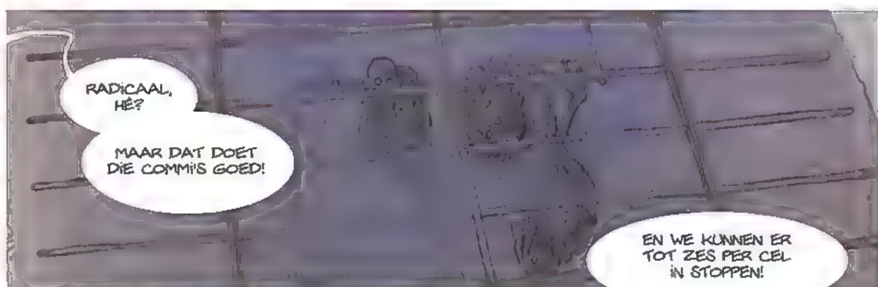

WE ZIJN ER!
DE TROTS VAN ONZE INRICHTING!

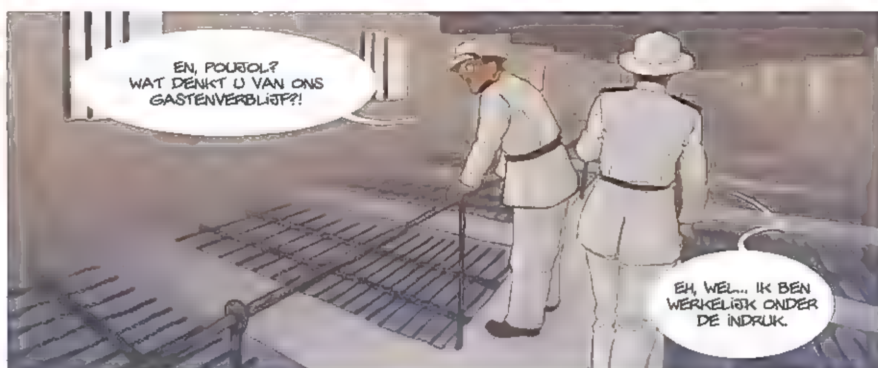

... VOOR DE DWARSLIGGERS!

HAHA!
MAAR DE ANDEREN MOETEN WELISWAAR ONDERHOUDEN WORDEN OM TE KUNNEN WERKEN! WE HEBBEN ER NODIG OM DE WINKEL DRAAIENDE TE HOUDEN!
WE ZIJN EEN REUSACHTIGE ONDERNEMING.
NIET ALLEEN MOETEN DE VEROORDEELDEN DE KOSTEN DEKKEN VAN HUN KLEDING, HUN TWEE MATTEN PER JAAR OM OP TE SLAPEN EN DE PRIJS VAN HUN DOODSKIST...

... MAAR OOK VAN HET PERSONEEL EN INDIEN MOGELIJK EEN BONUS PRODUCEREN.

DUS LATEN WE HEN WERKEN OP DE RIJSTVELDEN, IN DE ZOUTWINNERIJ, IN DE CEMENTFABRIEK, DE TUINEN, DE VISSERIJ, DE WERKATELIERS, DE HOUTZAGERIJ, DE GIETERIJ, DE SMEDERIJ, DE SCHRIJNWERKERIJ, DE RIETVLECHTERIJ...

... DE KORAALWINNERIJ, DE STEENHOUWERIJ, DE HOUTKAPPERIJ, BIJ HET LOSSEN VAN SCHEPEN...

... ZONDER DE MAALDERIJ VAN PADDY TE VERGETEN DIE MET ZIJN HANDMOLENS ZEVENTIG DWANGARBEIDERS AAN DE MAALSTEEN DOET DRAAIEN!

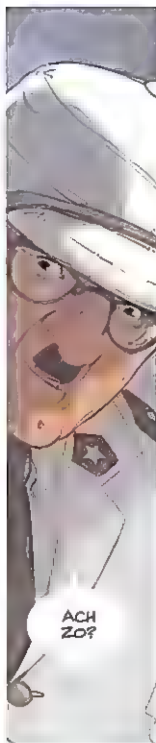
HÉHÉ! DAT KALMEERT HEN WEL!

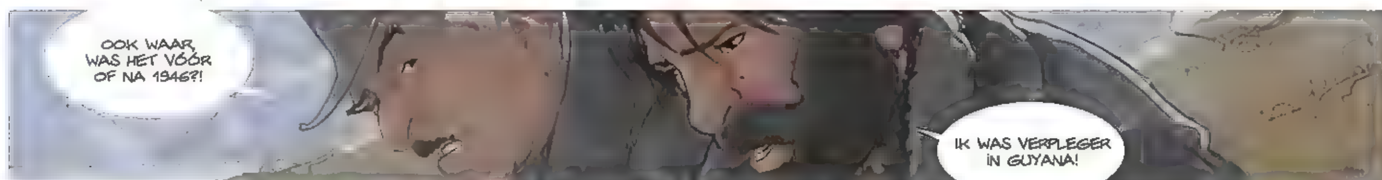
ZE HERSTELLEN, BOUWEN...

EN ZE WERKEN AAN DE WEGEN! WE LEGGEN EEN GROTE RINGWEG AAN VAN EEN VIJFTIENTAL KILOMETER OP DE GRANDE-CONDORE!

IK ZEI HET U AL: EEN REUSACHTIGE ONDERNEMING!

AH! DAT VERBAAST U!
IK KAN ME VOORSTELLEN DAT DIT ALLES EEN OPENBARING VOOR U IS!

NIET ECHT, NEE!
EIGENLIJK PRAAT IK AL EEN TIJD MET DIE TIJGERS...

ACH ZO?

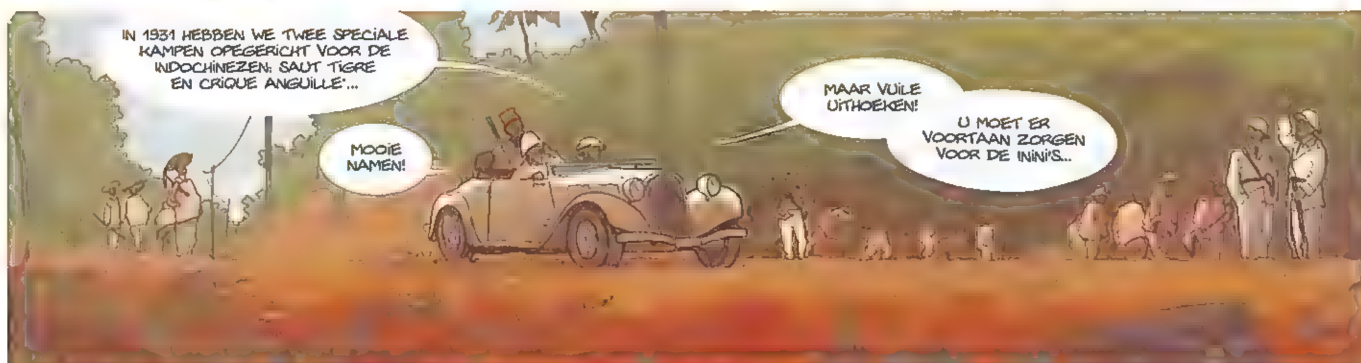
IK MERK DAT U MIJN DOSSIER NIET GOED HEBT GELEZEN!
HEU... DAT KLOPT, IK HEB UW ANTECEDENTEN NIET BEKEKEN...

OOK WAAR, WAS HET VÓÓR OF NA 1946?!
IK WAS VERPLEGER IN GUYANA!

IN GUYANA?! NEE MAAR, JE HEBT BLIJKBAAR RONDGEREISD!
IK KWAM ER IN 1936. DAAR HEB IK WERKELIJK MIJN VAK GELEERD!
EN DAAR, IN GUYANA, HOORDE IK VOOR HET EERST PRATEN OVER POULO CONDOR...

SAINT-LAURENT-DU-MARONI, 1936.
JEAN POUJOL?
JA!
NIETS TE VROEG!
SINDS WE EEN GEBREK AAN VERPLEGERS HEBBEN!

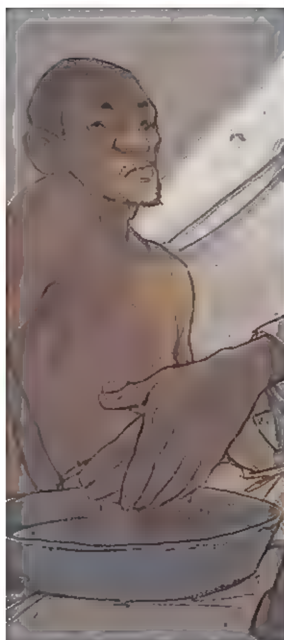

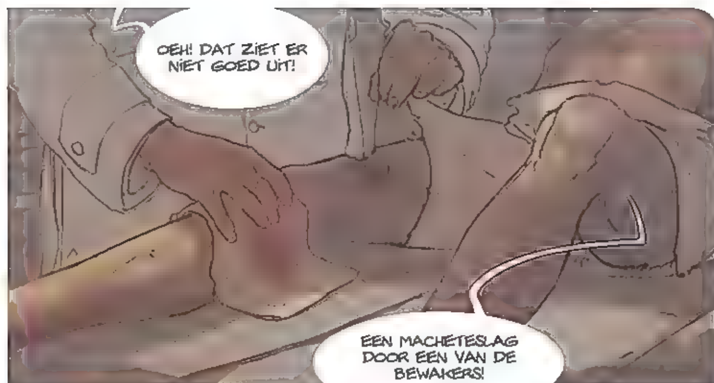

* LETTERLIJK: TIJGERSPRONG EN PALINGKREEK.

DAAR MISSIE!

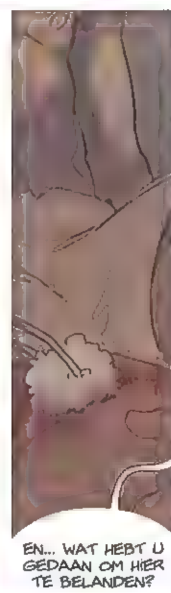

OEH! DAT ZIET ER NIET GOED UIT!
EEN MACHETESLAG DOOR EEN VAN DE BEWAKERS!

EEN BEWAKER?!
JA! WARE BRUTEN!
OUCH!

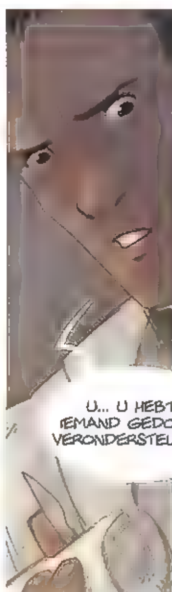

U... U SPREEKT HEEL GOED FRANS, ZEG!
WAT WILT U?! DAT IK IN EEN BRABBELTAALTJE MET U SPREEK?

NEE, MAAR U BENT...

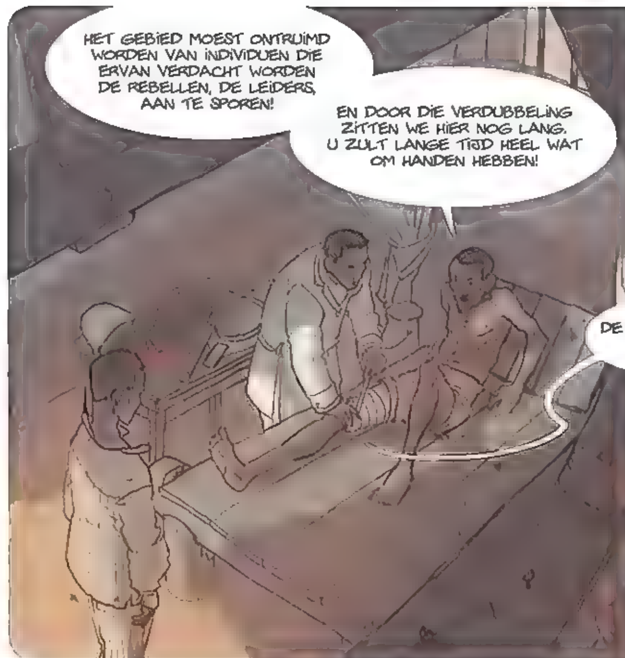

EEN ANNAMIET... EN PROFESSOR IN DE LETTEREN NA HOGERE STUDIES IN PARIJS!

EN... WAT HEBT U GEDAAN OM HIER TE BELANDEN?

IK BEN GEVAARLIJK VERDRAAID!
IN INDOCHINA IN ELK GEVAL.

U... U HEBT IEMAND GEDOOD, VERONDERSTEL IK...

NIET EENS! MAAR LIEVER DAN ONS HET LAND TE LATEN BESMETTEN MET ONZE COMMUNISTISCHE IDEEËN, BRENGT MEN ONS HIER ONDER.
EEN AZIAAT IS HEEL INTERESSANT: KLIMAATBESTENDIG, EEN WERKER, SOBER...

HET GEBIED MOEST ONTRUIMD WORDEN VAN INDIVIDUEN DIE ERVAN VERDACHT WORDEN DE REBELLEN, DE LEIDERS, AAN TE SPOREN!
EN DOOR DIE VERDUBBELING ZITTEN WE HIER NOG LANG. U ZULT LANGE TIJD HEEL WAT OM HANDEN HEBBEN!
DE VERDUBBE-LING?!

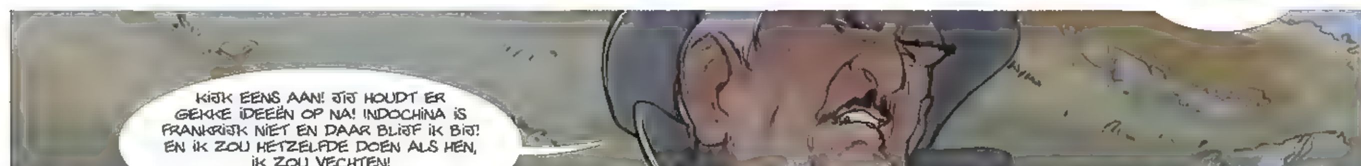

PORT - ININI
DE WET VOERDE DE "VERDUBBELING" IN OM DE VEROORDEELDEN MINSTENS ACHT JAAR TE GEVEN.
NA HET UITZITTEN VAN HUN TIJD, ZIJN ZE VERPLICHT TER PLAATSE NOG EENS EVEN VEEL TIJD ALS HUN VEROORDELING GEVANGEN TE ZITTEN.

EN DE VEROORDEELDEN DIE MEER DAN ACHT JAAR KREGEN, MOETEN HIER VOORGOED BLIJVEN!

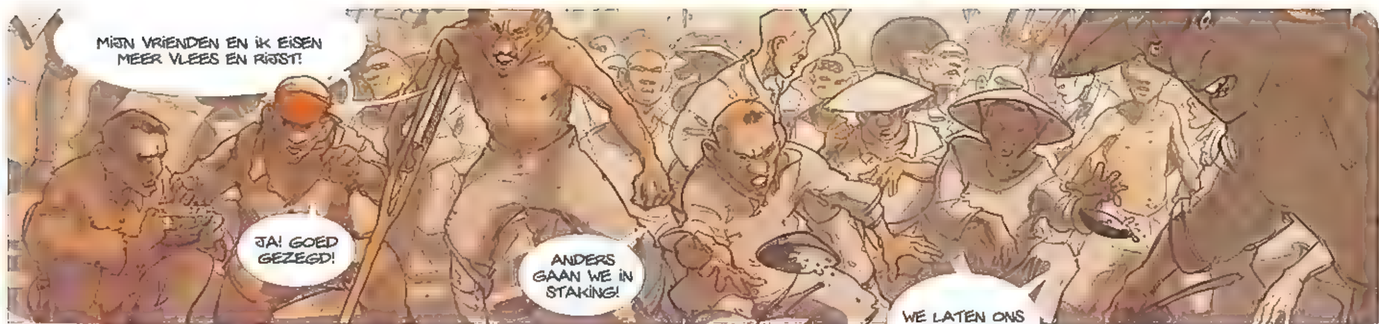

NIET ALLEEN VERWIJDERT MEN HEN VAN HUN FAMILIE, MAAR MEN ONTZEGT HUN ELKE HOOP OM OP EEN DAG TERUG TE KEREN, ZIT HET ZO?
MAAR DAT IS VERSCHRIKKE-LIJK!

ZE HEBBEN HET NOCHTANS ZELF GEZOCHT!

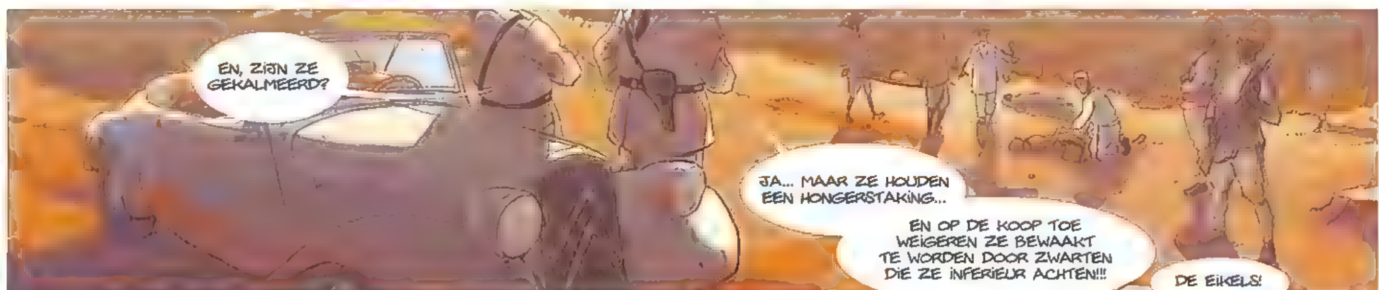

ZEG ME NIET DAT ZE DE FRANSEN HEBBEN GEVRAAGD OM BIJ HEN TE KOMEN WONEN, IN INDOCHINA!
BIJ HEN IS OOK BIJ ONS!

KIJK EENS AAN! JIJ HOUDT ER GEKKE IDEEËN OP NA! INDOCHINA IS FRANKRIJK NIET EN DAAR BLIJF IK BIJ! EN IK ZOU HETZELFDE DOEN ALS HEN, IK ZOU VECHTEN!

CRIQUE ANGUILLE, 1937.
SOMMIGEN PROBEERDEN ZICH TE VERZETTEN...
... MAAR MEN WIST HEN OP HUN PLAATS TE ZETTEN!
CHEF!

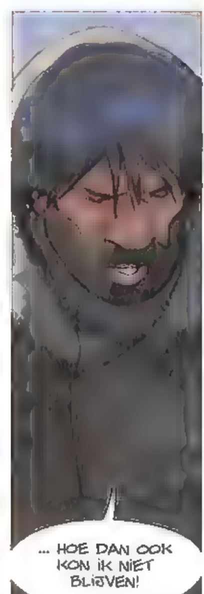

* LÉON BLUM (1872-1950), MEDEOPRICHTER VAN DE SOCIALISTISCHE PARTIJ FRONT POPULAIRE (VOLKSFRONT) DIE IN 1936 FRANS PREMIER WERD EN BETAALDE VAKANTIES VOOR ARBEIDERS MOGELIJK MAAKTE.

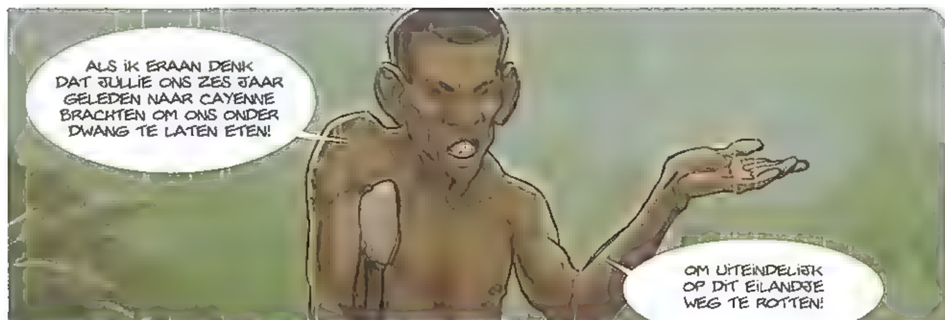
hoofdstuk 4

De impasse

INiNi, 1942

KNAP iDEE VAN JE, JEAN!
DOOR DE ZiEKEN OP DAT EiLANDJE TE iSOLEREN, iS ER GEEN RiSiCO MEER OM DE REST VAN HET KAMP TE BESMETTEN!
EEN SOORT LEPRA-KOLONiE, EEN EiLAND VOOR DE DODEN ZOALS ZE ZEGGEN.
WE KUNNEN HEN TOCH NiET iN HET WATER GOOiEN...
BOVENDiEN HEB iK DEZE BAAN NiET AANVAARD OM TE STERVEN AAN TYFUS DOOR DiE...
... iNDiViDUEN!
ALS HET VEE ZiEK iS, MOET JE JE ERVAN ONTDOEN...
... PRiNCiPE-KWESTiE!
U HEBT GELiJK, HET iS HET MOMENT NiET OM MANKRACHT TE VERLiEZEN! WE MOETEN WEGEN AANLEGGEN NAAR DE GOUDWiNNiNGS-GEBiEDEN..
DiT OUD GOUDZOEKERS-KAMP iS GESCHiKT ALS HOSPiTAAL!
NiETWAAR, "LONG JOHN"?

* CHARLES BAUDELAIRE, AAN DE LEZER, DE BLOEMEN VAN HET KWAAD.

HET KOSTTE SOMMIGEN HUN HACHJE, DA'S WAAR, MAAR DAT HEBBEN ZE ZELF GEWILD!

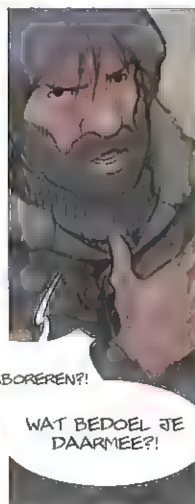

WAT EEN VERSPILLING! EN DAT DOET JE NIETS?

IK WAS DAAR NIET OM ME BEZIG TE HOUDEN MET HUN IDEEËN OF HUN GEMOEDSTOESTAND, MAAR OM TE WAKEN OVER DE HYGIËNE VAN HET BAGNO!
IK DEED MIJN WERK, PUNT!

OOK AL WAS DAT MOREEL GEZIEN NIET ALTIJD GEMAKKELIJK...
VANAF HIER ZIJN ER GEEN SPOREN MEER! HET LIJKT WEL ALSOF ZE ONTSNAPT ZIJN!

IN POULO WAS HET EEN ANDERE ZAAK! IN AUGUSTUS 1945, NA HET VERTREK VAN DE JAPANNERS, VIEL HET KAMP IN HANDEN VAN DE GEVANGENEN!
IK MOEST ALLES WEER IN HANDEN NEMEN, ALLES REORGANISEREN!
JE STOND UITEINDELIJK AAN DE KANT VAN DE IMPERIALISTEN!
IK... IK VERTEGEN-WOORDIGDE FRANKRIJK.
EN DE ONAFHANKELIJKEN MOESTEN GEKALMEERD WORDEN!

KOMAAN, JEAN...
HOE...
... HOE KON JE ZO COLLABOREREN?

COLLABOREREN?!
WAT BEDOEL JE DAARMEE?!

EEN HEEL VOLK MONDDOOD MAKEN, DAT NOEM IK COLLABORATIE!

MAAR, DIE OPSTANDELINGEN WILDEN AL WAT WE DAAR BOUWDEN SABOTEREN EN... DAT KONDEN WE NIET LATEN BEGAAN!

VOORAL OMDAT HET MERENDEEL UIT JOURNALISTEN, LERAARS EN VEEL STUDENTEN BESTOND...

DIE MOESTEN WE VERWIJDEREN!

DE ZWARTE SCHAPEN OPOFFEREN, BEDOEL JE!

NIET DOOR MIJ, WEL DOOR HET GERECHT!

HET FRANSE GERECHT. DAAR ZEG JE WAT!

EN OP DE KOOP TOE HAALDE JE HEN NOG WEG VAN HUN ROOTS, HUN FAMILIE, DAT IS AFGRIJSELIJK!

MAAR HET WAREN COMMUNISTEN! ZE WAREN GEVAARLIJK EN TALRIJK.

COMMUNISTEN...

WEET JE, ZOON, TIJDENS DE OORLOG...

... ZAT IK BIJ HET FTP*...

JIJ? VRIJSCHUTTER EN PARTIZAAN?

JA, MENEER! COMMUNIST EN VERZETSLID, TEGEN DE DUITSERS!

DAARNA FFI...

MET MIJN OUDE LERAAR WAS IK ZOALS JOUW INDO-CHINEZEN, IK VOCHT TEGEN DE BEZETTER...

DAT IS NIET HETZELFDE...

BEN JE ZEKER?

KOLONISEREN IS ANDERMANS GEBIED AFPAKKEN!

ZOALS MIJN SCHAPEN, DIE ALLES KUNNEN OPVRETEN!

KOM, WE GAAN HUN TONEN WIE DE BAAS IS!

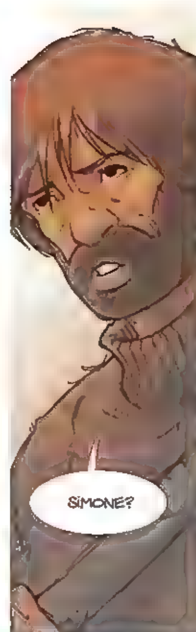
AH! ZIE JE WEL!

* FRANCS TIREURS ET PARTISANS FRANÇAIS, FRANSE VERZETSBEWEGING OPGERICHT IN 1941 DOOR DE LEIDING VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN FRANKRIJK.

KIJK, DE SCHAPEN-STAL IS VOLLEDIG ONDERGELOPEN...
HELP ME DE HOOIBERG NAAR BUITEN TE BRENGEN.

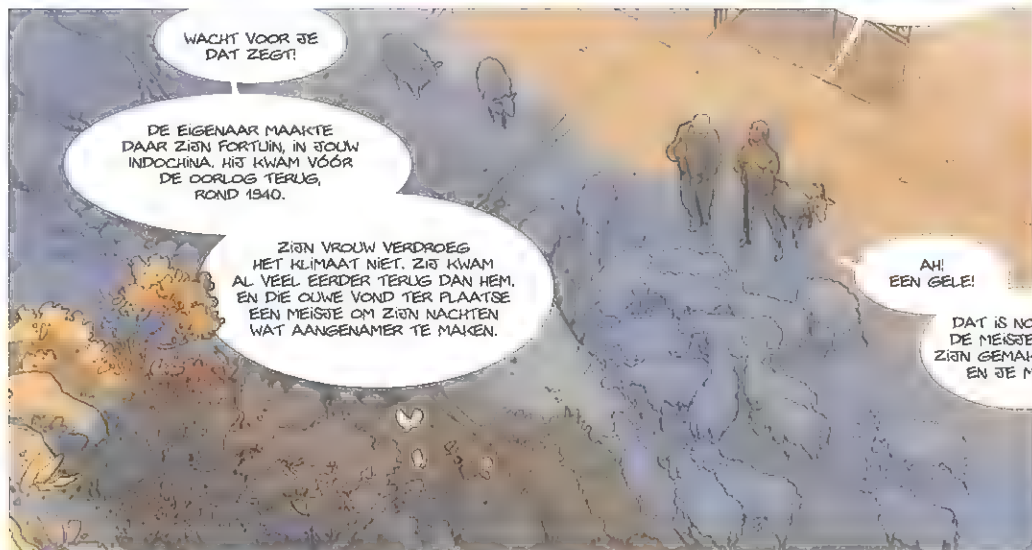

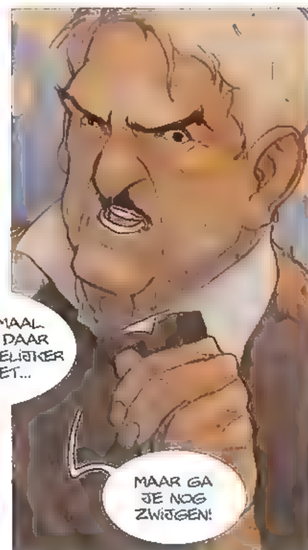

NOG WAT OVER JE MOEDER...

SIMONE?

NEE, JE ECHTE MOEDER.
KEN JE HET HUIS TEGENOVER HET DORP, ONDERAAN DE MOLEN?
HET MOOIE HUIS? VAN DE AUBINS?
JA.

DAAR WERKT ZE, ALS... HUISMEID.
EN DAN?! IK BEN NIET BESCHAAMD VOOR MIJN AFKOMST!

WACHT VOOR JE DAT ZEGT!
DE EIGENAAR MAAKTE DAAR ZIJN FORTUIN, IN JOUW INDOCHINA. HIJ KWAM VÓÓR DE OORLOG TERUG, ROND 1940.
ZIJN VROUW VERDROEG HET KLIMAAT NIET. ZIJ KWAM AL VEEL EERDER TERUG DAN HEM. EN DIE OUWE VOND TER PLAATSE EEN MEISJE OM ZIJN NACHTEN WAT AANGENAMER TE MAKEN.
AH! EEN GELE!
DAT IS NORMAAL. DE MEISJES DAAR ZIJN GEMAKKELIJKER EN JE MOET...

MAAR GA JE NOG ZWIJGEN!

TOEN HIJ HAD BESLIST OM DEFINITIEF TERUG TE KEREN, BRACHT HIJ HAAR MEE!

WIE IS DAT?!

WINTER 1910.

ZE BEDIENDE ME DAAR...

BEDIENEN? ZEG ME NIET DAT...

JA! MAAR LUISTER GOED, LUCIENNE!

JE LEEFDE HIER IN WELVAART DANKZIJ MIJN PLANTAGES EN IK WIL NIET WETEN OF JE ME AL DIE JAREN BENT TROUW GEBLEVEN OF NIET.

DAT WAS IK, WAT HAD JE GEDACHT?!

DAT JE GELIJK HAD. JE BENT JE MOOISTE JAREN KWIJT!

OH!

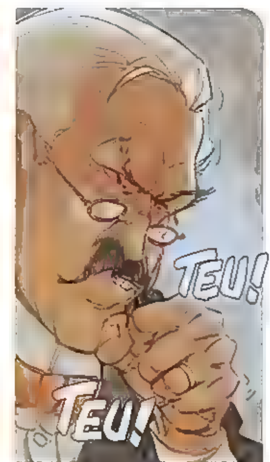
DIE KLEINE DAAR FLEURDE MIJN LEVEN OP EN IK REKEN OP HAAR OM DE REST VAN MIJN OUDE DAGEN VOOR ME TE ZORGEN.

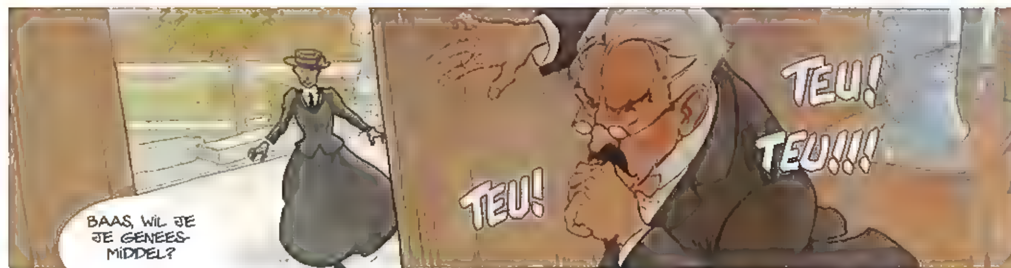
NEE MAAR, JE DENKT TOCH NIET DAT IK ZOMAAR TOESTA DAT JE...

IK BEN ZIEK, LUCIENNE, IK HEB NIET LANG MEER, DUS LAAT ME MET RUST!

ZO ZIT HET, PUNT, DAT IS ALLES!

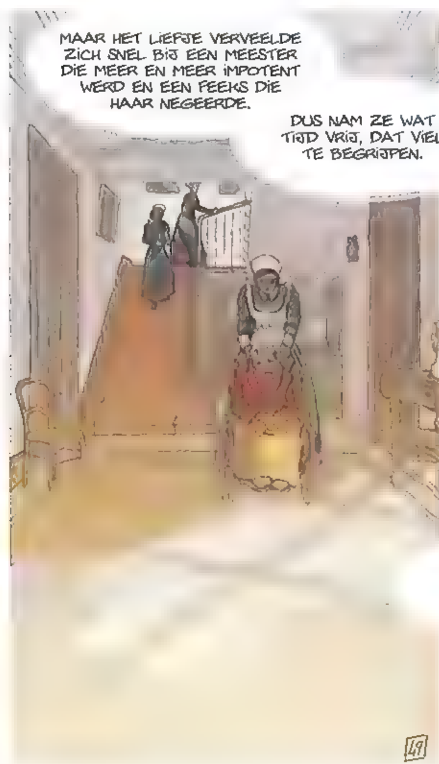

AH! EN IK MELD JE DAT ZIJ GEEN DIENSTMEISJE IS.
ZIJ STAAT TOT MIJN DIENST, NIET TOT DE JOUWE!
JIJ HEBT HAAR DUS NIETS TE VRAGEN, DAAR HEB JE JE EIGEN PERSONEEL VOOR!

TEU!
TEU!

BAAS, WIL JE JE GENEES-MIDDEL?
TEU!
TEU!
TEU!!!

DAT IS AARDIG, LIEFJE, MAAR HET GAAT WEL...

ZE NOEMT JE "BAAS", ZO AARDIG!

MAAR HET LIEFJE VERVEELDE ZICH SNEL BIJ EEN MEESTER DIE MEER EN MEER IMPOTENT WERD EN EEN FEEKS DIE HAAR NEGEERDE.
DUS NAM ZE WAT TIJD VRIJ, DAT VIEL TE BEGRIJPEN.

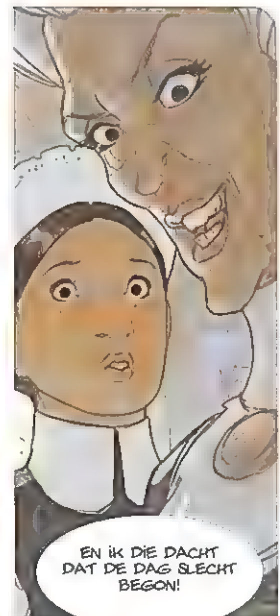

EN OP EEN BAL ONTMOETTE ZE VICTOR.
DE VICTOR VAN...?
DEZELFDE!...

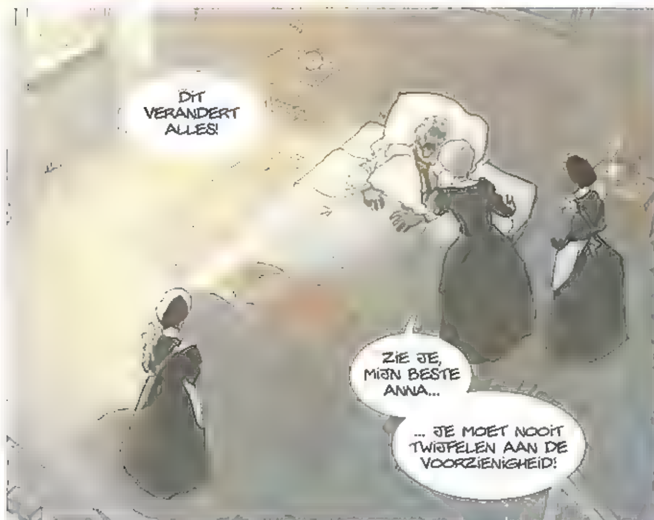

EN OP EEN MOOIE MORGEN VOLTROK HET DRAMA ZICH...

MEVROUW!
MEVROUW!

TOE DAN, "LIEFJE"! BEHEERS UZELF!
WEER EEN CRISIS?

NEE, MEVROUW, DE... DE BAAS... UW... MAN...
... HIJ... HIJ IS DOOD!

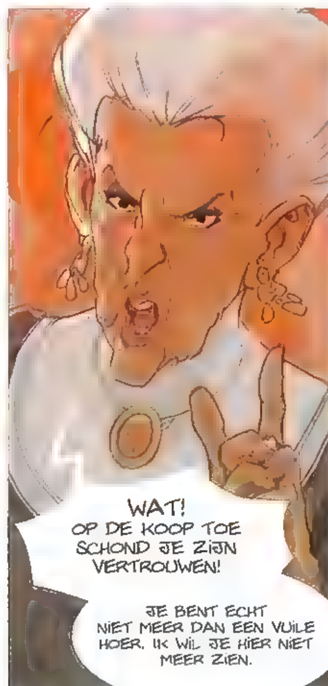

EN IK DIE DACHT DAT DE DAG SLECHT BEGON!

DIT VERANDERT ALLES!
ZIE JE, MIJN BESTE ANNA...
... JE MOET NOOIT TWIJFELEN AAN DE VOORZIENIGHEID!

EN WAT JOU BETREFT, DAAR IS DE DEUR!

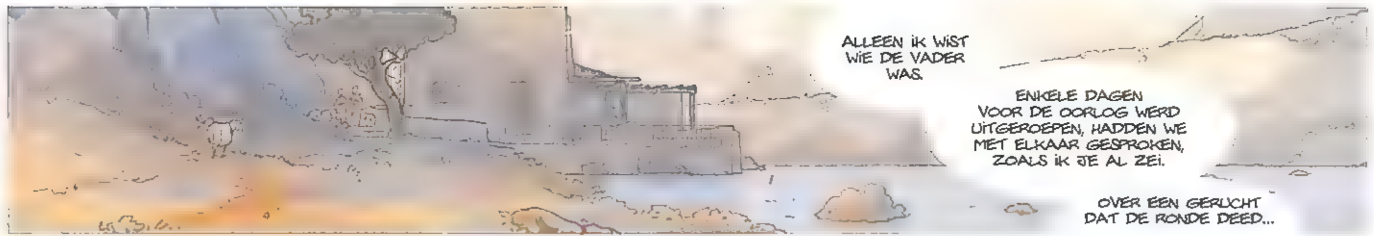

GENADE, MEVROUW...
DAT KUNT U NIET DOEN!
IK... IK BEN ZWANGER

ZWANGER? DOOR MIJN MAN?
HOU JE ME VOOR DE GEK?! DAT OUDE VARKEN WAS DAARTOE NIET IN STAAT!
NEE, MEVROUW, NIET DOOR HEM... MIJN MAN IS AAN HET FRONT...

WAT! OP DE KOOP TOE SCHOND JE ZIJN VERTROUWEN!
JE BENT ECHT NIET MEER DAN EEN VUILE HOER. IK WIL JE HIER NIET MEER ZIEN.

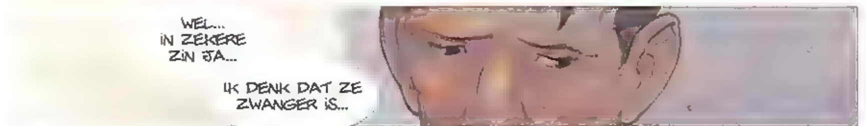

VERLAAT DIT HUIS!

NU METEEN!

ALLEEN IK WIST WIE DE VADER WAS.
ENKELE DAGEN VOOR DE OORLOG WERD UITGEROEPEN, HADDEN WE MET ELKAAR GESPROKEN, ZOALS IK JE AL ZEI.
OVER EEN GERUCHT DAT DE RONDE DEED...

ZEG EENS, VICTOR, WAT IS DAT VOOR VERHAAL?!
NAAR VERLUIDT HEEFT MEN JE ZIEN RONDHANGEN MET HET CITROENGEZICHT VAN DE AUBINS!

DAT KLOPT...
WE ZIEN ELKAAR AF EN TOE...
OP BALS...
EN... IS HET SERIEUS?

WEL... IN ZEKERE ZIN JA...
IK DENK DAT ZE ZWANGER IS...

JE DENKT?!?
DAT VERTELDE ZE ME...
MAAR MAAK U NIET ONGERUST, MENEER POUJOL... IK REGEL DEZE ZAAK WEL.

NOEM JE DAT EEN ZAAK?
JE BREEKT HET ENE HART NA HET ANDERE, VICTOR, JE HEBT WEER IEMAND PIJN GEDAAN!
BESEF JE DAT WEL?

HEE DAAR!
!!
HEB JE HET OVER MIJ?!

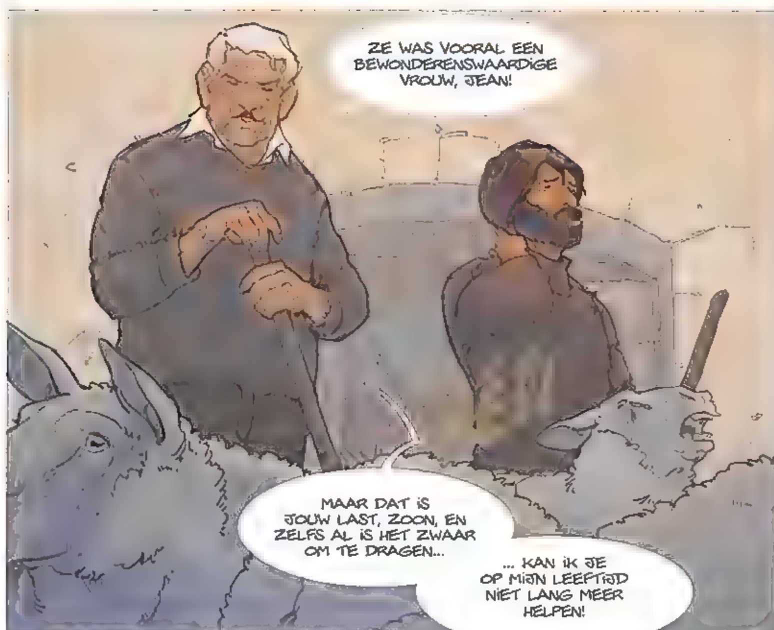

STOP MET HEM DE LES TE LEZEN, PAPA!
BELOOFD! DEZE KEER BRENGT VICTOR ME OM ACHT UUR TERUG!

MJA...
IK DENK DAT HIJ WEL TE VERTROUWEN IS...

IK... IK BEGRIJP HET NOG ALTIJD NIET!
WAT HEEFT DAT ALLEMAAL MET MIJ TE MAKEN?!
IK GING NAAR DE AUBINS OM KAAS TE LEVEREN TOEN DE BAAS DOOD WAS.
IK HEB ALLES GEHOORD. IK KWAM DE KLEINE ANNA - WANT ZIJ WAS HET - TEGEN OP DE HEENWEG.
WE MISTEN EEN DOCHTER SINDS HET OVERLIJDEN VAN SIMONE...
... DUS ADOPTEERDEN WE HAAR! ZIJ EN HAAR KIND.
JE WERD GEBOREN OP DE BOERDERIJ, JEAN!
JE VADER WERD GEDOOD AAN HET FRONT IN 1917. JE MOEDER, DIE NAAR NÎMES VERTROK OM ER TE GAAN WERKEN, OVERLEED IN 1918 AAN DE SPAANSE GRIEP.
WE WAREN HAAR ENIGE FAMILIE, DUS DEDEN WE ER ALLES AAN OM HAAR HIER TE BEGRAVEN, HET ARME MEISJE!
EN DAARNA LIETEN JULLIE ME GELOVEN DAT SIMONE MIJN MOEDER WAS...
CLÉMENCE ZAT DAARACHTER! HET DEED HAAR ZOVEEL PLEZIER OM ZICH DE ZOON VAN SIMONE VOOR TE STELLEN EN EEN BEETJE GROOTMOEDER TE ZIJN!
IN HET DORP HEEFT NIEMAND OOIT WAT GEZEGD! EN JE HEBT NOOIT IETS GEWETEN!
OOK AL HEB JE HAAR TREKKEN NIET GEËRFD, BEN JE HET KIND VAN EEN ANNAMIET...
MISSCHIEN WAS ZE FAMILIE VAN EEN VAN DIE POLITIEKE GEVANGENEN DIE ZICH HEBBEN VERZET OM HUN VADERLAND TE VERDEDIGEN!
WIE WEET?

ZIEZO, JONGEN, NU WEET JE ALLES!
VOORTAAN MOET JE MET DAT ALLES LEVEN!

MIJN MOEDER.. EEN CITROEN-GEZICHT...

ZE WAS VOORAL EEN BEWONDERENSWAARDIGE VROUW, JEAN!
MAAR DAT IS JOUW LAST, ZOON, EN ZELFS AL IS HET ZWAAR OM TE DRAGEN...
... KAN IK JE OP MIJN LEEFTIJD NIET LANG MEER HELPEN!

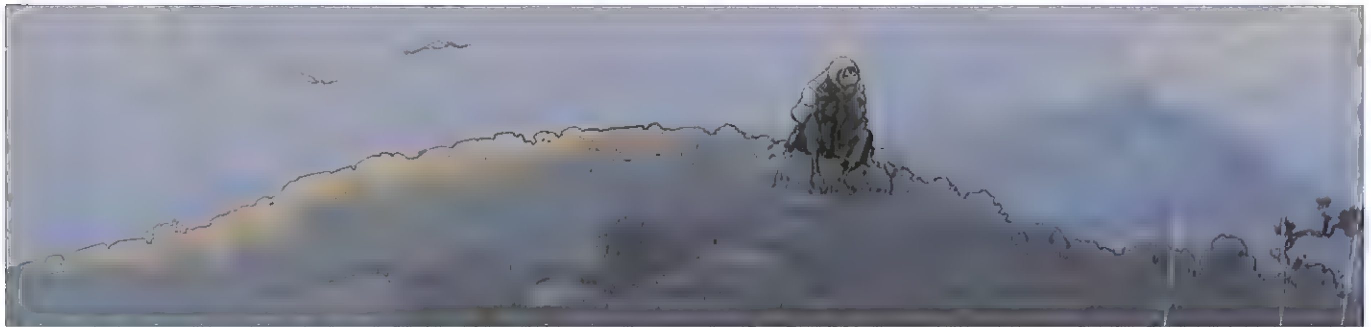

GOED, IK...
IK GA WAT WANDELEN...

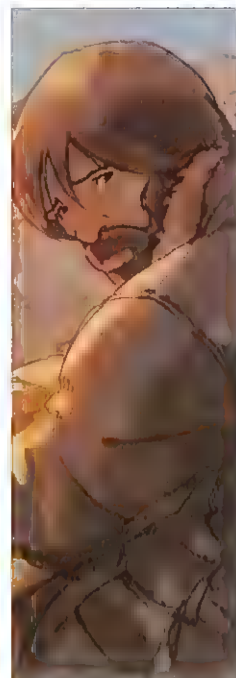

BLIJF HIER, DE REGEN KOMT BLIJKBAAR TERUG!
NEE, IK... IK WIL WAT ALLEEN ZIJN...

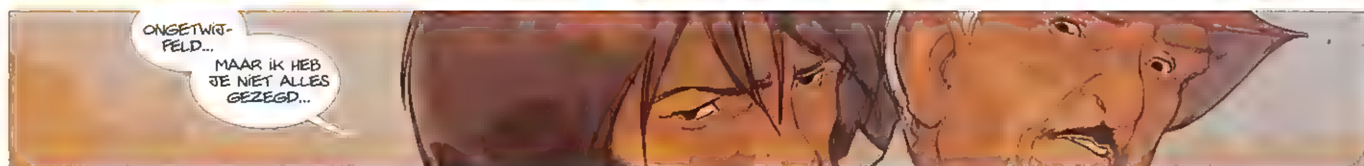

PFFIEUW!!!
HET IS AL LANG GELEDEN DAT IK HEB GEKLOMMEN...
?!

IK HEB JE PIJN GEDAAN!
NIET-WAAR?!

IEDER ZIJN BEURT...
IK HEB JULLIE OOK NIET GESPAARD...

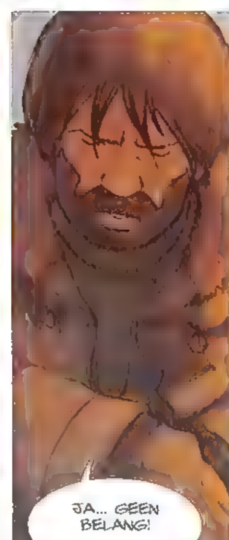

EN ZONDER HET TE WETEN...
... BEGREEP IK NIET DAT IK MIJN LEVEN LANG VOCHT TEGEN MIJN ROOTS...
OCH!
HET IS NIET TE LAAT OM EEN NIEUE PAGINA OM TE SLAAN, WEET JE!

ONGETWIJFELD...
MAAR IK HEB JE NIET ALLES GEZEGD...

OP MIJN ACHTTIENDE, TOEN IK AL WEG WAS, GING IK NAAR MARSEILLE EN LIJFDE IK ME BIJ HET KOLONIALE LEGER IN.
AL SNEL STUURDEN ZE ME NAAR ALGERIJE...
TEN DIENSTE VAN DE GEZONDHEID VAN DE TROEPEN BLEEF IK DAAR TWEE JAAR ALS VERPLEGER IN ALGIERS.
DAT WAS BIJ DE KOLONIALE PENITENTIAIRE ADMINISTRATIE, ANDERS GEZEGD BIRIBI!

ININI, BIRIBI, JE BAZELT MAAR WAT!
HELEMAAL NIET. BIRIBI IS DE BIJNAAM VOOR DE GEVANGENISSEN EN DE BAGNO'S IN NOORD-AFRIKA!

BIRIBI! DA'S WAAR, IK HEB DAAR EENS EEN ROMAN OVER GELEZEN...
DAAR HEB IK MIJN VAK GELEERD EN EEN VROUW ONTMOET DIE VAN ME HIELD...
AH?!

JA... GEEN BELANG!

IN 1935 PROFITEERDE IK ERVAN OM IN TE SCHEPEN OP DE MARTINIÈRE RICHTING GUYANA OMDAT ZE EEN GEBREK AAN VERPLEGERS HADDEN IN CAYENNE.

AH, DAARDOOR HEB JE...

JA, IK VERLIET ALGIERS... OP EEN GEVANGENISSCHIP!

EN JEAN LEGDE MEER UIT OVER HET LEVEN VAN DE ARABISCHE GEVANGENEN DIE MEN OPSLOOT IN CELLEN OP HET TUSSENDEK, DIE OVERGAVEN, DIE SCHREEUWDEN EN DIE ZOUDEN STERVEN IN ONBEKENDE BOSSEN...

MAAR HIJ BIECHTTE NIET OP WAAROM HIJ WAS GEVLUCHT, HOE HIJ DE VROUW VERLIET DIE VAN HEM HIELD TOEN HIJ VERNAM DAT ZIJ ZWANGER WAS...

VERDOMME!

WE ZIJN NOG NIET VERTROKKEN OF MIJN MAAG BEGINT ZICH AL TE KEREN!

DAT GAAT WEL OVER... ZOALS JE WROEGING!

HIJ VERTELDE NET ZO MIN DAT HIJ TUSSEN CAYENNE EN POULO CONDOR VIA ALGERIJE TERUGKWAM EN DAT HIJ VRUCHTELOOS HAD GEZOCHT...

HIJ VERNAM DAT ZE WAS GETROUWD EN WAS VERHUISD...

ZEG, IK HEB NAGEDACHT. CORSICA IN DE LENTE, LIJKT JE DAT WAT?

MET JOU?

JA, WIJ TWEE...

JE HEBT GELIJK! DAT ZOU EEN MOOI CADEAU ZIJN, EEN EILAND...

hoofdstuk 5

De kudde en de herder

ENKELE MAANDEN LATER REED DE BUS HOBBELEND ROND MET DE TWEE MANNEN, DE ENE LACHEND NAAR DE KASTANJEBOMEN EN DE ZWARTE VARKENS DIE ZE KRUISTEN, DE ANDERE MIJMEREND OVER ZIJN VERLEDEN IN DE WEERSPIEGELING VAN DE VENSTERS...

WEET JE WAAR WE HEENGAAN, JEAN?

JA, JA...

BEN JE ER AL GEWEEST?

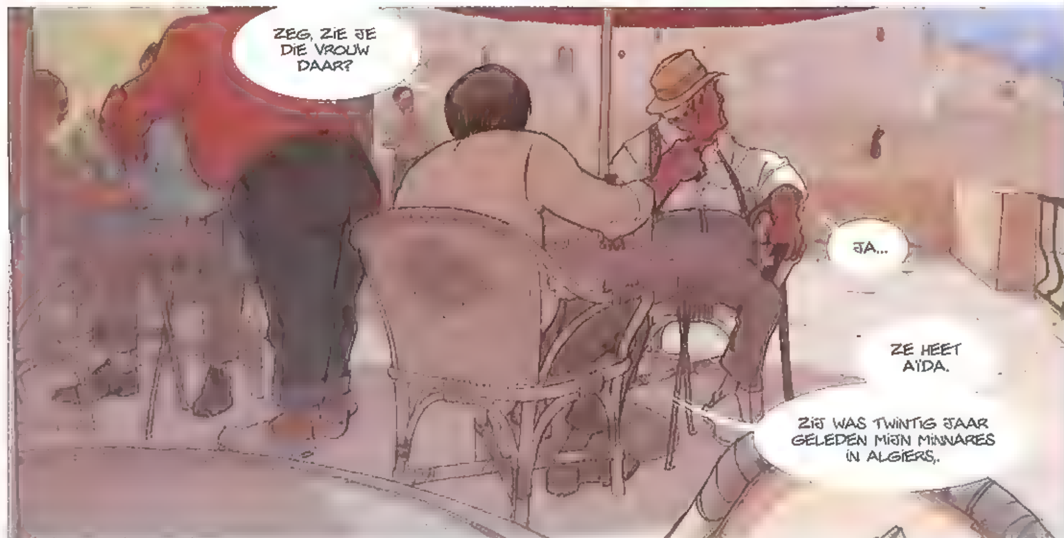
ENKELE KEREN, JA...

HET IS HIER MOOI...

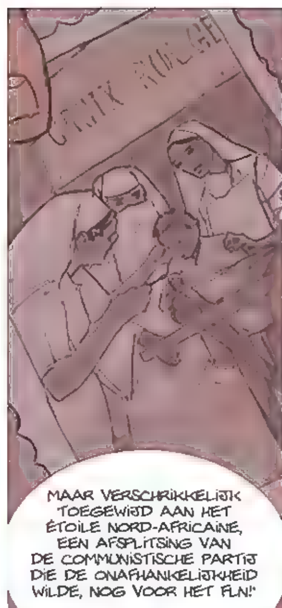

IK HAD EERDER MOETEN KOMEN!
!

58

ZEG, ZIE JE DIE VROUW DAAR?
JA...
ZE HEET AÏDA.
ZIJ WAS TWINTIG JAAR GELEDEN MIJN MINNARES IN ALGIERS.

ZIJN... WE NAAR HIER GEKOMEN OM ME AAN HAAR VOOR TE STELLEN?

* FRONT DE LIBÉRATION NATIONALE, POLITIEKE PARTIJ IN ALGERIJE DIE IN 1954 WERD OPGERICHT OM TE STRIJDEN TEGEN DE KOLONIALE MACHT VAN FRANKRIJK OVER ALGERIJE.

EIGENLIJK... BEN IK NAAR GUYANA VERTROKKEN...
... OMDAT ZE EEN KIND VAN ME KREEG...
EN...
EN WAS JE BANG OM VADER TE WORDEN EN TOEN GING JE OP DE LOOP, IS DAT HET?!

IK WOU GEEN KIND!...
VOORAL GEEN COMMUNISTISCH KIND!
HET IS TOCH NIET MOGELIJK OM ZO STOM TE ZIJN!

KIJK LIEVER NAAR DAT!
WAT? DE KUDDE?

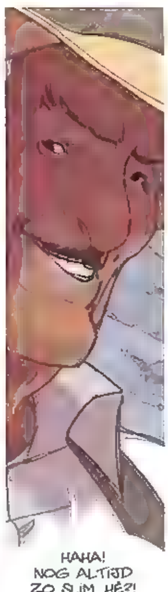

NEE! DE HERDER!
WAT IS ER MET DIE HERDER?

DAT IS DE ZOON VAN AÏDA...

IN ZEKERE ZIN JOUW KLEIN-ZOON...
EN HIJ HEEFT HETZELFDE BEROEP ALS JIJ!
60

MIJN KLEINZOON...

MAAR WAT GAAN WE DAAR DOEN?
DAT WEET IK NIET... IK BEN AL VERSCHILLENDE KEREN GEKOMEN OM HEN TE ZIEN, VAN VER... EN IK WEET NIET WAT IK MOET DOEN!

HAHA! NOG ALTIJD ZO SLIM, HÉ?!

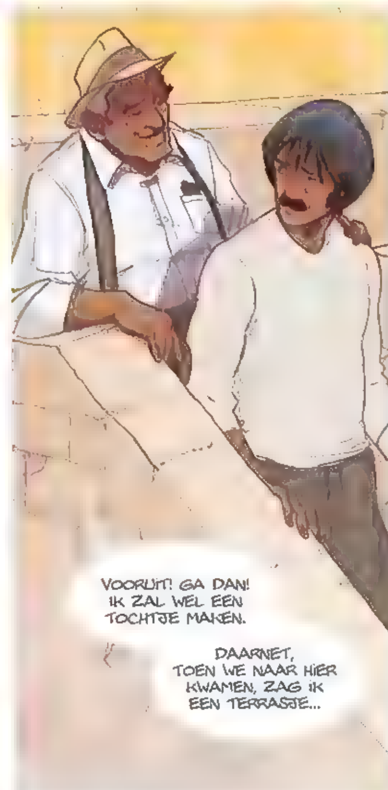

MAAR IK HEB HAAR GESCHREVEN, HOOR!
HEEFT ZE GEANTWOORD?
JA.
WE SCHRIJVEN ELKAAR ZELFS REGELMATIG...

IS ZE NIET KWAAD OP JE?
TOCH NIET!
IK HEB HAAR GEZEGD DAT IK HAAR KOM BEZOEKEN, OP EEN DAG...

ZEI ZE GEEN NEE?
NEE...

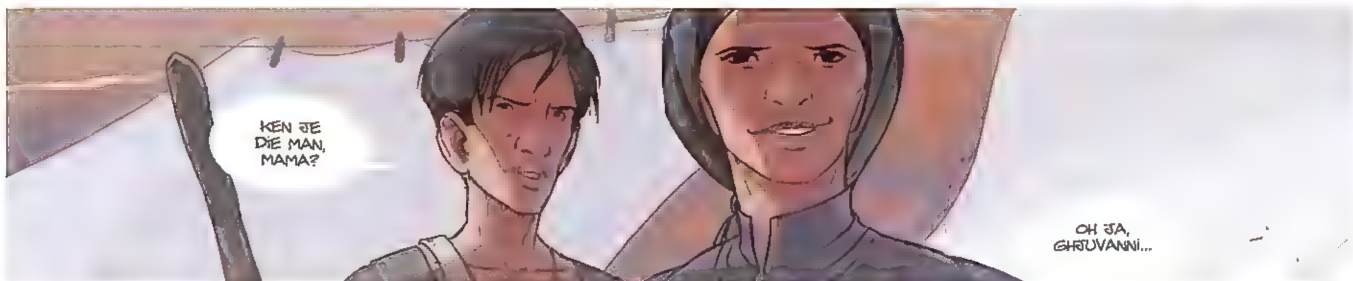

WEL, WAAR WACHT JE DAN OP?
IK KAN MAAR NIET BESLISSEN...

HET IS TOCH NIET MOGELIJK DAT JE ZO'N SUKKEL BENT OP JOUW LEEFTIJD!
WIL JE LIEVER NOG EENS VLUCHTEN?

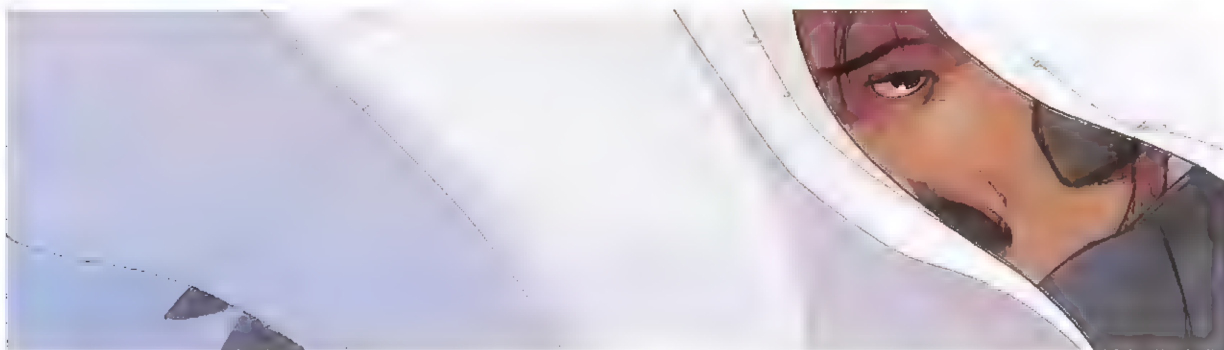

VOORUIT! GA DAN! IK ZAL WEL EEN TOCHTJE MAKEN.
DAARNET, TOEN WE NAAR HIER KWAMEN, ZAG IK EEN TERRASJE...

... WAAR JE DE ZEE KAN BEWONDEREN...

KEN JE DIE MAN, MAMA?
OH JA, GHJUVANNI...

Het cargoschip *Martinière*

DE BAGNO'S

Dossier door Didier Quella-Guyot
Illustraties van Sébastien Morice

De dwangarbeid

Tot in 1938 gold de wet van 30 mei 1854 voor de "**transportatie**" van alle veroordeelde dwangarbeiders naar Guyana en vanaf 1863 ook naar Nieuw-Caledonië. Deze wet voorzag die gedetineerden het zwaarste werk tijdens de kolonisatie. Voor veroordeelden van minstens acht jaar stipuleerde die wet de "**verdubbeling**", oftewel de verplichting om na het aflopen van hun straf ter plaatse te blijven en dezelfde veroordeelde straftijd nogmaals uit te zitten. Veroordeelden die tot meer dan acht jaar veroordeeld waren, moesten er definitef blijven. De wet werd op 27 mei 1885 uitgebreid met de verschrikkelijke "**degradatie**" die de onbepaalde opsluiting van delinquenten en meermaals recidiverende criminelen invoerde in de gebieden van de Franse kolonies, voornamelijk in de bagno's.

Het gevangenisschip *Martinière*

Het cargoschip *Martinière*, gebouwd in 1911 en in 1922 omgebouwd tot gevangenisschip, deed dienst om de veroordeelden te vervoeren naar de **Îles du Salut** in Guyana met een regelmaat van twee jaarlijkse overtochten vanuit de gevangenis van **Saint-Martin-de-Ré**. De grote oversteek duurde een tweetal weken, soms langer als het een tussenstop moest maken in **Algiers** om de veroordeelden van het hof van asissen van Noord-Afrika in te schepen (duizenden Algerijnen werden tussen 1897 en 1952 naar Guyana gestuurd).

In 1931 ondernam het schip een reis naar **Saigon** om 550 veroordeelden van **Cap Saint Jacques** en het eiland **Poulo Condor** naar Guyana te brengen.

"Er werden speciale voorzieningen op het schip aangebracht om het aan te passen aan het transport van dwangarbeiders. De vier koebrugdekken werden onderverdeeld in acht grote kooien die voorzien waren van stevige metalen tralies waarin per kooi minstens tachtig dwangarbeiders konden. Alle meubilair bestond uit houten banken. Aan een ijzeren staaf werden haken bevestigd die bedoeld waren om hangmatten en netten tegen muggen en muskieten aan te hangen. Een buizennetwerk voorzag de kooien van stromend water en verwarming. In het geval van gevechten of muiterij volstond het overhalen van een hendel om op de protesteerders hete stoom te blazen."[1]

Philippe Poisson - *Martinière, le transport des forçats (1910-1955)*

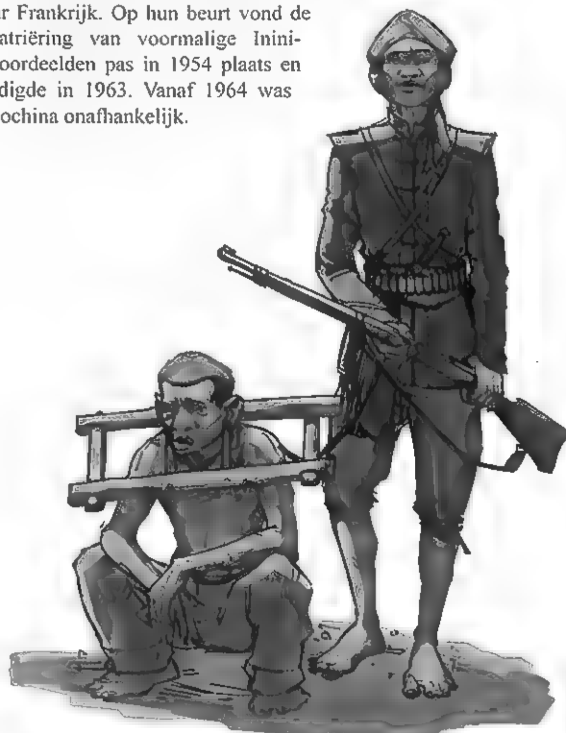
Poulo Condor, het onbekende bagno

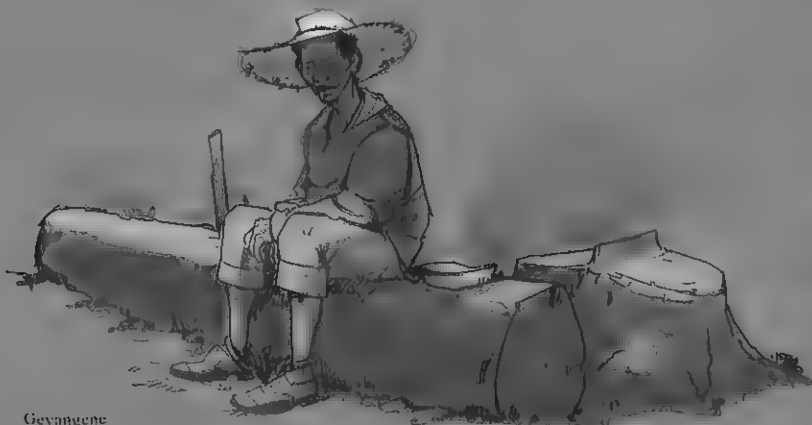
230 kilometer ten zuiden van **Ho Chi Minhstad** (Saigon) lag het grootste Franse bagno op **Poulo Condor** (tegenwoordig de archipel van Côn Dao). Volgens historicus Daniel Hémery overschreed de Indochinese gevangenis, met een jaarlijks gemiddelde van 2.200 gedetineerden tussen 1925 en 1938 en waarschijnlijk tussen de 8.000 en 10.000 veroordeelden tussen 1930 en 1944, het aantal van dat van het belangrijkste Guyaanse bagno **Saint-Laurent-du-Maroni**. *"Poulo Condor was zonder enige twijfel gedurende bijna een eeuw een van de belangrijkste, zoniet de meest gevreesde gevangenis. Niet alleen onder de zes of zeven permanente gevangenissen in Indochina, maar ook onder gelijkaardige Franse instellingen, behalve die van Guyana."*[2] De beschikbare info is weliswaar heel onvolledig, *"zelfs zo onvolledig dat men niet weet waar de archieven van de bagno's van Indochina zich bevinden, en zelfs als ze bestonden, zouden die van Poulo Condor blijkbaar zijn verbrand door de gevangenen toen ze de archipel in augustus 1945 overmeesterden."*

De bagno's van het Annamitisch gebergte

Een deel van de veroordeelde dwangarbeiders verhuisde regelmatig naar de bagno's van de onderbemande kolonies. Daar was strafrechtelijke arbeidskracht bijzonder gewild, vooral in Guyana en met name in het beroemde en verschrikkelijke **gebied van de Inini's**, dat op 6 juni 1930 was opgericht. Zo beslisten de koloniale autoriteiten om de publiekrechtelijke - en de politieke gevangenen (met andere woorden wie zich verzette tegen de Franse aanwezigheid in het Verre Oosten) daarheen te verbannen. Ondanks officiële ontkenningen waren deze geletterden (voormalige leraars, bankbedienden, leerlingen van de school voor toegepaste kunsten in Hanoi, enzovoort) wel degelijk politieke militanten. De Indochinezen hadden "recht" op specifieke bagno's – de kampen van **Crique Anguille** en **Saut Tigre** – waar ze wegen moesten aanleggen naar goudwinningsgebieden. In die kampen onderscheidden ze zich al snel door zich te organiseren en zich te verzetten tegen de uiteenlopende druk van de Franse autoriteiten door in hongerstaking te gaan of ware revoltes te ontketenen... Vanaf juli 1946 verlieten ze Guyana. De laatste mannen die hun straf uitzaten en de administratieve diensten van de gevangenis gingen in augustus 1953 terug naar Frankrijk. Op hun beurt vond de repatriëring van voormalige Ininiveroordeelden pas in 1954 plaats en eindigde in 1963. Vanaf 1964 was Indochina onafhankelijk.

[2] Daniel Hémery - *Terre de bagne en mer de Chine: Poulo Condor (1862-1953)*

Jager en gevangene op de vlucht

Gevangene

Bronnen

Daniel Hémery - *Terre de bagne en mer de Chine: Poulo Condor (1862-1953)*
http://www.europe-solidaire.org/spip.php?article8969

Philippe Poisson
http://philippepoisson-hotmail.com.over-blog.com

Danielle Donet-Vincent - *Les bagnes des Indochinois en Guyane (1931-1963)*
https://criminocorpus.revues.o[illegible]

Jean-Claude Demariaux - *Les secrets des îles Poulo Condor: le grand bagne indochinois* [illegible] (uitgeverij Peyronnet, 1956)

Van dezelfde auteurs bij Saga Uitgaven

De Post- en Liefdebezorger
De Soldaat en de Negerin

Ontzettend veel dank aan mijn *compadre* Didier, die me negen jaar lang op mijn bureaustoel liet reizen naar even exotische als mysterieuze streken: Polynesië, Guyana, Vietnam,... Bretagne!
En neem me deze Marseillaanse pauze niet kwalijk... Maar je zal zien dat het snel overgaat!

Ik ben integendeel blij om bij mijn favoriete uitgever te blijven en een nieuwe Provençaalse samenwerking op te zetten met ons drieën. De trilogie die ons te wachten staat, belooft prachtig te worden!

En tot slot een speciale vermelding aan mijn piraatjes en hun moeder die dag na dag die verscheurende passie ondergaan, met al die weekends die lijken op werkdagen en vakanties die lijken op weekends...
Maar jullie zullen zien, het lukt ons wel!

Sébastien

“Het was het mooie leven in het bagno, weet je... Behalve voor de gevangenen uiteraard!”

1958. De Cevennen vallen ten prooi aan gigantische overstromingen. Plattelandsdokter Jean gaat zijn vader helpen die nog in de heuvels woont. Maar het is al vijfentwintig jaar geleden dat hij plotseling vertrok, zonder iets te laten weten, om dienst te nemen in het koloniale leger.

Naarmate het water stijgt, wordt de heuvel een eiland waar vader en zoon verplicht zijn met elkaar te praten en terug te blikken op een gecompliceerde familiegeschiedenis. Tegenover de kille zekerheden van Jean toont zijn vader zich vastberaden menselijk. Jeans zekerheden dreigen met de overstroming weggespoeld te worden!

Collectie Bamboe

